

בתי-המשפט

תפ"ח 1060/07

בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב - יפו

תאריך: 17.11.09

לפני: כב' השופטת נ' אחיטוב, אב"ד**כב' השופטת מ' דיסקין****כב' השופט ר' בן-יוסף****בעניין: מדינת ישראל****המאשימה****ע"י ב"כ עוה"ד מנחם מזרחי****נ ג ד****1. מוחמד בן ג'מאל מובארק****ע"י ב"כ הישאם אבו שחאדה****2. פריד בן עודה אלענמי****ע"י ב"כ אייל שמחוני****הנאשמים**

להחלטה במחוזי (06-10-2008): [תפח 1060/07 מדינת ישראל נ' מוחמד בן ג'מאל מובארק](#) שופטים: נורית אחיטוב, מרים דיסקין, רענן בן יוסף, עו"ד: מנחם מזרחי, הישאם אבו שחאדה, אייל שמחוני

להחלטה במחוזי (06-10-2008): [תפח 1060/07 מדינת ישראל נ' מוחמד בן ג'מאל מובארק](#) שופטים: נורית אחיטוב, מרים דיסקין, רענן בן יוסף, עו"ד: מנחם מזרחי, הישאם אבו שחאדה, אייל שמחוני

להחלטה בעליון (09-11-2009): [בשפ 8705/09 מדינת ישראל נ' מוחמד מובארק](#) שופטים: א' חיות, עו"ד: הישאם אבו שחאדה, ניר אלפסה, אושרה פטל

להחלטה בעליון (17-10-2011): [עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל](#) שופטים: גיא שני, עו"ד: ד"ר אלקנה לייסט, עיקרי טיעון

להחלטה במחוזי (06-10-2008): [תפח 1060/07 מדינת ישראל נ' מוחמד בן ג'מאל מובארק](#) שופטים: נורית אחיטוב, מרים דיסקין, רענן בן יוסף, עו"ד: מנחם מזרחי, הישאם אבו שחאדה, אייל שמחוני

להחלטה בעליון (09-11-2009): [בשפ 8705/09 מדינת ישראל נ' מוחמד מובארק](#) שופטים: א' חיות, עו"ד: הישאם אבו שחאדה, ניר אלפסה, אושרה פטל

להחלטה בעליון (17-10-2011): [עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל](#) שופטים: גיא שני, עו"ד: ד"ר אלקנה לייסט, עיקרי טיעון

להחלטה בעליון (06-11-2011): [עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל](#) שופטים: ע' ארבל, עו"ד: ע' פטר, א' לייסט, מועד דיון

להחלטה במחוזי (06-10-2008): [תפח 1060/07 מדינת ישראל נ' מוחמד בן ג'מאל מובארק](#) שופטים: נורית אחיטוב, מרים דיסקין, רענן בן יוסף, עו"ד: מנחם מזרחי, הישאם אבו שחאדה, אייל שמחוני

להחלטה בעליון (09-11-2009): [בשפ 8705/09 מדינת ישראל נ' מוחמד מובארק](#) שופטים: א' חיות, עו"ד: הישאם אבו שחאדה, ניר אלפסה, אושרה פטל

להחלטה בעליון (17-10-2011): [עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל](#) שופטים: גיא שני, עו"ד: ד"ר אלקנה לייסט, עיקרי טיעון

להחלטה בעליון (06-11-2011): [עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל](#) שופטים: ע' ארבל, עו"ד: ע' פטר, א' לייסט, מועד דיון

להחלטה בעליון (25-12-2011): [עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל](#) שופטים: מ' נאור, עו"ד: אריה פטר, ד"ר אלקנה לייסט

להחלטה במחוזי (06-10-2008): [תפח 1060/07 מדינת ישראל נ' מוחמד בן ג'מאל מובארק](#) שופטים: נורית אחיטוב, מרים דיסקין, רענן בן יוסף, עו"ד: מנחם מזרחי, הישאם אבו שחאדה, אייל שמחוני

להחלטה בעליון (09-11-2009): [בשפ 8705/09 מדינת ישראל נ' מוחמד מובארק](#) שופטים: א' חיות, עו"ד: הישאם אבו שחאדה, ניר אלפסה, אושרה פטל

להחלטה בעליון (17-10-2011): [עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל](#) שופטים: גיא שני, עו"ד: ד"ר אלקנה לייסט, עיקרי טיעון

להחלטה בעליון (06-11-2011): עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל שופטים: ע' ארבל, עו"ד: ע' פטר, א' לייסט, מועד דיון
להחלטה בעליון (29-12-2011): עפ 10477/09 פריד אלענמי נ' מדינת ישראל שופטים: מ' נאור, עו"ד: יעל שרף, בע"פ 10477/09 משה מרוז, בקשה, בע"פ 10477/09 לדחיית מועד דיון
להחלטה במחוזי (06-10-2008): תפח 1060/07 מדינת ישראל נ' מוחמד בן ג'מאל מובארק שופטים: נורית אחיטוב, מרים דיסקין, רענן בן יוסף, עו"ד: מנחם מזרחי, הישאם אבו שחאדה, אייל שמחוני
להחלטה בעליון (09-11-2009): בשפ 8705/09 מדינת ישראל נ' מוחמד מובארק שופטים: א' חיות, עו"ד: הישאם אבו שחאדה, ניר אלפסה, אושרה פטל
להחלטה בעליון (17-10-2011): עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל שופטים: גיא שני, עו"ד: ד"ר אלקנה לייסט, עיקרי טיעון
להחלטה בעליון (06-11-2011): עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל שופטים: ע' ארבל, עו"ד: ע' פטר, א' לייסט, מועד דיון
להחלטה בעליון (25-12-2011): עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל שופטים: מ' נאור, עו"ד: אריה פטר, ד"ר אלקנה לייסט
להחלטה בעליון (02-01-2012): עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל שופטים: מ' נאור, נ' הנדל, י' עמית, עו"ד: בשני הים יעל שרף, ב ע"א 10472/09 אלקנה לייסט, ב ע"א 10477/09 אייל שמחוני
להחלטה במחוזי (06-10-2008): תפח 1060/07 מדינת ישראל נ' מוחמד בן ג'מאל מובארק שופטים: נורית אחיטוב, מרים דיסקין, רענן בן יוסף, עו"ד: מנחם מזרחי, הישאם אבו שחאדה, אייל שמחוני
להחלטה בעליון (09-11-2009): בשפ 8705/09 מדינת ישראל נ' מוחמד מובארק שופטים: א' חיות, עו"ד: הישאם אבו שחאדה, ניר אלפסה, אושרה פטל
להחלטה בעליון (17-10-2011): עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל שופטים: גיא שני, עו"ד: ד"ר אלקנה לייסט, עיקרי טיעון
להחלטה בעליון (06-11-2011): עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל שופטים: ע' ארבל, עו"ד: ע' פטר, א' לייסט, מועד דיון
להחלטה בעליון (25-12-2011): עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל שופטים: מ' נאור, עו"ד: אריה פטר, ד"ר אלקנה לייסט
להחלטה בעליון (02-01-2012): עפ 10472/09 מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל שופטים: מ' נאור, נ' הנדל, י' עמית, עו"ד: בשני הים יעל שרף, ב ע"א 10472/09 אלקנה לייסט, ב ע"א 10477/09 אייל שמחוני
להחלטה בעליון (09-01-2012): עפ 10472/09 ב-ע"א 10477/09 מדינת ישראל שופטים: מ' נאור, עו"ד: בשני הים יעל שרף, ב ע"א
להחלטה בעליון (09-11-2009): בשפ 8705/09 מדינת ישראל נ' מוחמד מובארק שופטים: א' חיות, עו"ד: הישאם אבו שחאדה, ניר אלפסה, אושרה פטל

הכרעת דין

השופטת מרים דיסקין:**א. מבוא**

1. בטרם נכנס לעומק הכרעת הדין, נקדים תחילה, כי ביום 6.10.08 ניתנה החלטתנו במסגרת משפט הזוטא שנוהל בתיק (להלן: "ההחלטה"), בה דחינו את טענות נאשם 1 כנגד קבילות הודאותיו במשטרה. למותר לציין, כי ההחלטה מהווה חלק בלתי נפרד מהכרעת דין זו במובן זה, שרק שילוב השתיים יחדיו מציג תמונה שלמה וכוללת של הנושאים העומדים לדיון.

עובדות האישום

2. עניינו של כתב האישום נושא הכרעת דין זו בפרשה נוראה בה קופחו חייו של המנוח עמוס טל (להלן: "המנוח" או "עמוס") במאה ואחת דקירות סכין אשר פילחו את גופו (להלן: "הרצח").

ביום הרצח, כעולה מעובדות כתב האישום, הגיעו מוחמד מובארק (להלן: "נאשם 1" או "הנאשם") ופריד אלענמי (להלן: "נאשם 2") לביתו של המנוח, שברחוב העלייה 41 בתל אביב (להלן: "הדירה" או "זירת הרצח") במטרה לקיים עימו יחסי מין תמורת תשלום. בדירה, צפה נאשם 1 בסרט פורנוגרפי בזמן שנאשם 2 קיים יחסי מין עם המנוח, באחד החדרים.

לאחר זמן מה, בין השעות 22:28 ל-23:00, או בסמוך לכך, נתגלע ויכוח בין נאשם 2 לבין המנוח, בעקבותיו ניגש נאשם 2 למטבח הדירה, נטל לידיו שני סכיני מטבח והחל לדקור את המנוח בגופו באמצעות אחד הסכינים, כשבתוך כך הוא מוסר את הסכין השני לידי נאשם 1 כדי שזה יצטרף אליו וישתתף במעשה הדקירה.

בהתאם לעובדות כתב האישום, נאשם 1 נטל את הסכין ויחד עם נאשם 2 דקר את המנוח, שוב ושוב, כ-100 דקירות בכל חלקי גופו, עד שהמנוח התמוטט ונפל ארצה מתבוסס בדמו.

בתום מעשה הדקירה ערכו הנאשמים חיפוש בארון הבגדים של המנוח. נאשם 1 גנב את ארנקו של המנוח ונמלט, ונאשם 2, שנשאר בדירה, סתם את פתח ניקוז המים שבכיוור חדר המקלחת ופתח את ברז המים במטרה להציף את הדירה ולטשטש את עקבות מעשי הרצח. לאחר מכן, גנב נאשם 2 את מכשיר הטלפון הנייד של המנוח ונמלט עימו מהדירה.

3. במעשיהם אלה, אליבא דכתב האישום, רצחו הנאשמים את המנוח, ועל יסודם מיוחסת להם עבירה של רצח בכוונה תחילה (בצוותא חדא), לפי סעיף 300(א)2 + 29(ב) [לחוק העונשין](#), התשל"ז – 1977) (להלן: "החוק").

תמצית קו ההגנה של הנאשמים

4. הדרך בה הלכו הנאשמים החל מחקירתם במשטרה וכלה בעדותם בבית המשפט, הייתה שונה בתכלית, כמעט הפוכה, יש לומר.

נאשם 1 הודה בחקירתו במעשה הרצח ומסר אודותיו פרטים רבים, לרבות פרטים מוכמנים ומידע מפליל ביחס לנאשם 2 ואף ערך שיחזור בזירת הרצח. דע עקא, שבמענה לכתב האישום שינה נאשם 1 את גרסתו, כפר בכל המיוחס לו ובפתח ההליך העלה שורה של טענות כנגד חוקריו אשר גררו, לשיטתו, בסופה של חקירה מתישה, מבזה ובלתי הוגנת, להודות בפניהם ברצח המנוח.

לאורך של טענות אלה התקיים, כאמור, עובר לדיון בגופו של עניין, משפט זוטא בעניינו של נאשם 1 שבסיומו, בהחלטה מפורטת, נדחו טענותיו ובעקבות זאת הודעותיו במשטרה, לרבות ההודאות והתמלילים, נתקבלו כהודאות קבילות שניתנו מרצונו הטוב והחופשי (להלן: "משפט הזוטא"). חרף זאת, המשיך נאשם 1 לאחוז בגרסתו, ולפיה, הודאתו הודאת שקר היא, ובעמדו על זוכר העדים, העלה טענת "במקום אחר הייתי" ואף העיד עדים מטעמו להוכחת הטענה.

קו ההגנה של נאשם 1 מתפלג למעשה לשני ערוצים מקבילים: באחד, מבקש בא כוחו לשכנענו, כי חרף העובדה שהודיית נאשם 1 נבחנה ע"י בית המשפט ונמצאה כשרה להתקבל כראייה במשפט, הרי שמטעמים שונים, עליהם אעמוד בהרחבה בהמשך, אין לייחס לה כל משקל ראייתי. בשני, מבקשנו הסגור ליתן אמון בגרסת האליבי, שאותה, כזכור, העלה נאשם 1 לראשונה בעדותו בבית המשפט, ולקבוע כי יש בה כדי להקים, למצער, ספק סביר באשמתו.

דרכו של הנאשם 2 הייתה, כאמור, אחרת. במהלך רוב חקירותיו במשטרה הכחיש כל קשר לאירוע הרצח וגם לאחר שהוצגו בפניו ראיות אובייקטיביות, דוגמת מציאת טביעות אצבע ודגימות DNA שלו בזירה, עמד על דעתו וחזר טען בעקשנות כי מעולם לא נכח בדירת המנוח. והנה, בעדותו בבית המשפט שינה לפתע נאשם 2 את טעמו והציג גרסה חדשה, לפיה, בתמצית, היה עד לרצח וזאת לאחר שהגיע לדירה יחד עם נאשם 1 במטרה לבלות ולשתות אלכוהול עם המנוח. במהלך הערב, כך על פי גרסה זו, מסיבה לא ברורה ושאינה נהירה לו, החל נאשם 1, לבדו, לדקור את המנוח בכל חלקי גופו עד שהביא למותו.

בנסיבות אלה, מבקשנו בא כוחו של נאשם 2 לאמץ את הגרסה שהציג מרשו בבית המשפט ולקבוע כי היא מקימה, לכל הפחות, ספק באשמתו.

ב. נאשם 1

פרשת התביעה/ראיות התביעה

5. הבסיס הראייתי המרכזי עליו הושתת כתב האישום ואשר סביבו נסבו העדויות והראיות שהביאה התביעה בפנינו, גלום בהודאות שמסר נאשם 1 בחקירתו במשטרה.

בפתח הדברים ובקצירת האומר אחזור ואציין את עובדות הרקע למתן ההודאה כדלקמן: ביום 11.4.07 (יום רביעי), בסביבות השעה 23:00, בוצע הרצח של המנוח. החוקרים שהגיעו לדירתו מצאו את המנוח דקור בכל חלקי גופו, ואת הדירה מוצפת במים.

סמוך לאחר פתיחת החקירה, שכללה, בין היתר, בדיקת פלטי הטלפון הסלולארי של המנוח, הצטייר כיוון חקירה ברור, שנסב סביב נטיותיו המיניות של המנוח אשר נהג להזמין לביתו גברים הומוסקסואליים שחומי עור כדי לקיים עמם יחסי מין תמורת תשלום. כיוון חקירה זה הוביל, בסופו של דבר, לשני מעורבים פוטנציאליים שהתרועעו עם המנוח או היו בקרבתו, ובהקשר זה עלו שמותיהם של שני הנאשמים.

ביום 30.4.07, בשעה 16:00, נעצר נאשם 1 באקראי בתחנה המרכזית בחשד לשהייה לא חוקית והובא לחקירה במרחב יפתח. בעת מעצרו התחזה נאשם 1 בכזב בשם אחר (רביע אמיר), (דו"ח פעולה ז/1).

בהקשר זה יצוין, כי שיחות יוצאות מהטלפון של המנוח בשעות שלאחר מותו, הובילו, בין השאר, לאדם בשם בהא שווקי, שבחקירתו איזכר את הנאשם 1 בכינויו "כושי". בעת חקירתו של עלא שוויקי, שהינו אחיו של בהא שוויקי, הוא נשאל היכן "כושי" והשיב כי ידוע לו שנעצר בתחנה המרכזית בת"א. בירור הצליב את הדברים, ובעקבות זאת נחקר נאשם 1 אודות הרצח וסביב חקירותיו נסבו טענות אי הקבילות של הסנגור.

השתלשלות החקירה בתמצית

6. חקירת הנאשם 1 החלה ביום 30.4.07 ונמשכה עד למתן ההודאה ביום 07.05.07. עם הבאתו לחקירה ביום 30.4.07, נחקר הנאשם 1 במסגרת תשאול ראשוני על ידי רפ"ק רונה פינגלאווי (עת/1 למשפט הזוטא, להלן גם: "רפ"ק פינגלאווי"), שהעלתה את הדברים על הכתב במזכר (ז/1א). באותו מעמד, מעבר לשאלות כלליות אודותיו ואודות חייו בת"א, התמקד התשאול במכשיר הפלאפון שנתפס ברשותו והוברר שאינו שלו. כן נשאל על היכרותו עם בהא שוויקי הנ"ל. במהלך חקירה זו בוצע חיפוש על גופו של נאשם 1 ונתפס ארנק מוכתם בדם (דו"ח תפיסה ז/65). על פי הרישום בדו"ח התשאול ז/1א החיפוש לא נערך בתחילת החקירה. מן הראוי לציין, כי בדיעבד התברר, שהדם אינו דמו של המנוח.

בערבו של יום 30.4.07 נגבתה הודעתו של נאשם 1 תחת אזהרה, בחשד לביצוע עבירות של שהייה בלתי חוקית בישראל, התחזות לאחר והכשלת שוטר במילוי תפקידו (ז/2). במסגרת חקירה זו לא הוחשד נאשם 1 בעבירת רצח (ז/2 – ז/5, תמליל 4271/007). בלילה שבין ה- 30.4.07 – 1.5.07, בסביבות השעה 23:30 – 00:42, נערך מפגש בין הנאשמים, שבמהלכו הושארו השניים לבדם. מפגש זה, בו הוחלפו בין הנאשמים אמרות בעלות תוכן ואופי מפליל ביחס לרצח, תועד בהקלטת וידאו (ז/10 ונספחיו) (להלן: "המפגש הראשון").

בעקבות המפגש ותפיסת הארנק המגואל בדם חלה תמורה במעמדו של הנאשם, שהפך מחשוד בעבירות שב"ח לנחקר החשוד בעבירת רצח, ולראשונה הוזהר בחשד לביצוע הרצח. משלב זה ואילך נקבע מעמדו כחשוד ברצח (ז/12 - תמלילי [מ.ט. 4271/07](#)).

חקירת הנאשם כחשוד בגין עבירת רצח, שהחלה באותו היום, נמשכה גם למחרת (ביום 2.5.07).
 בחקירות אלה הכחיש הנאשם את המיוחס לו ולא הודה בחשדות שהוטחו בו (הודעת נאשם ז' 6/ ותיעוד החקירה ז' 16 - ז' 20).

ביום 4.5.07 נחקר נאשם 1 שוב (ז' 64) ומתמליל החקירה (ז' 25) עולה, כי במהלכה בוצעה לנאשם הובלה לבניין ברח' העלייה 41 בת"א, בו נמצאת דירת המנוח, ששמשה זירת הרצח. במהלך החקירה הוצגה לו תמונתו של המנוח, עובדה שאושרה על ידי נאשם 1 בחקירותיו הראשיות והנגדית בבית המשפט (עמ' 85, ש' 20 ועמ' 97, ש' 1).

חקירת הנאשם נמשכה ביום 6.5.07 (יום ראשון), ובסופה הוחזר לתא המעצר בתחנת שכונת והושם בתא יחד עם מדובב, שעמו שוחח החל משעה 20:23 ועד לכיבוי האורות בשעה 03:50 לפנות בוקר.

ביום 7.5.07 - יום ההודיה, נחלקה החקירה לארבעה חלקים:
 הראשון - חקירה בתחנת המשטרה, במהלכה המשיך הנאשם לדבוק בהכחשתו ושלל כל קשר לרצח. יצוין, כי בטרם הוחל בחקירה נפגש הנאשם עם סנגורו, עוה"ד אבו - שחאדה, ושוחח עמו.

השני - חקירה ברכב, המתעדת תהליך איטי, מדורג ומתפתח מהכחשה טוטאלית של הנאשם לכך שהוא מאשר את נוכחותו בזירת הרצח כעד ראיה לרצח, בהמשך מודה באופן מסויג בהשתתפות ברצח, אך מפחית את חלקו ולבסוף מודה נאשם 1 הודאה מלאה, בה הוא קושר את עצמו לרצח ומודה בביצועו (ז' 50 - תיעוד החקירה, ז' 51 - תמליל החקירה).

מן הראוי לציין, כי בתחילה נכנסו לרכב יחד עם נאשם 1 החוקר רס"ר באדי חרב (עת' 2 למשפט הזוטא, להלן גם: "באדי") וחוקר נוסף בשם קובי, אך לבקשת נאשם 1 עזב קובי את הרכב ונאשם 1 ובאדי נשארו ברכב לבדם (ז' 52, עמ' 3).

השלישי - חקירה בתחנת המשטרה; לאחר ההודיה ברכב חזרו רס"ר באדי חרב ונאשם 1 לתחנת המשטרה, החוקר הזהירו וגבה ממנו הודאה פורמאלית נוספת (ז' 52 ז' 53). במהלכה צייר נאשם 1 את הסכין באמצעותה דקר את המנוח.

והרביעי - שיחזור הרצח על ידי נאשם 1 המתבצע בדירת המנוח (דו"ח שיחזור ז' 54, תמליל ז' 56, דיסק ז' 55).

משקלה של הודיית חוץ – המתווה הנורמטיבי

7. כאמור, נסיבות מתן ההודיה נבחנו בהרחבה במסגרת ההחלטה במשפט הזוטא והדברים שאמורים שם תקפים מדרך הטבע גם לצורך הכרעת הדין. ברם, קביעת קבילותן של ההודאות במסגרת אותה החלטה, כשלעצמה, אין בה די כדי להציב את הבסיס הראייתי הנחוץ לשם הרשעת

נאשם 1. עדיין נדרשת בחינה של משקל ההודאות, שתכליתה לקבוע את אמיתותה של ההודיה קרי, האם האמור בהודאה הוא בגדר דבר אמת.

בחינה זו נעשית תוך חיפוש אחר סימני אמת חיצוניים ופנימיים, כשהמבחן הפנימי מתחקה אחר משקלה של ההודיה במנותק מיתר הראיות, ואילו במסגרת המבחן החיצוני נבחנת השאלה, האם קיים בחומר הראיות "דבר מה נוסף" שיש בו כדי לתמוך בתוכן ההודיה ולסלק את החשש שמא המדובר בהודיה כוזבת.

כוחה של ההודאה לשמש בסיס עצמאי להרשעה בעבירה נשוא האישום, כפוף לעמידתה בשני המבחנים המצטברים הללו, כמתחייב מהפסיקה שדנה בשאלת משקלן של הודיות נאשמים:

"בחינת משקל ההודיות, משמעה בחינת מידת אמיתותן (ע"פ 168,115/82 מועדי ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד לח (1) 197, 251. אמיתות הודיותיו של המערער, ככל שהן מתייחסות למעורבותו ברצח, תיבחן הן על פי משקלן הפנימי והן על פי משקלן החיצוני. המבחן הפנימי מתייחס לתוכן ההודיה והוא תר אחר סימני האמת המתגלים בתוכנה, ואילו המבחן החיצוני מטרתו לחפש אחר דברים שמחוץ לדברים שבהודיה, שיש בהם כדי ללמד על אמיתותה (ד"נ 3081/91 קוזלי ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד מה (4) 441, 458). על סימני האמת העולים מתוך ההודיה שיש בהם כדי ללמד על אמיתותה, ניתן ללמוד מנוסח הדברים, מסדר הרצאתם, ממידת פירוטם, מסבירותם הפנימית, מהגיונם הפנימי וכיוצא בהם סימנים של שכל ישר המביאים אדם בר דעת להתייחס לדברי זולתו באמון" (ע"פ 715,744/78 לוי נ' מדינת ישראל, פ"ד לג (3) 228, 234, ד"נ 3081/91, לעיל, עמ' 458" (ראו, עמ' 953-954 שם).

(ע"פ 5825/97, עובדיה שלום נ' מדינת ישראל, פ"ד נה (2), 933)

על המבחן החיצוני עמדה השופטת ארבל בע"פ 6679/04, אלכסנדר סטקלר נ' מדינת ישראל (טרם פורסם), שם הבהירה:

"על-פי מבחן זה, נדרשת תוספת ראייתית מסוג "דבר מה נוסף", חיצונית להודאתו של הנאשם, על מנת להרשיעו. ה"דבר מה" הוא למעשה "ה'גורם האובייקטיבי' היחיד, שעומד לרשותו של בית-המשפט לבחינת אמיתותה של ההודיה 'הסובייקטיבית' של הנאשם" (השופט קדמי בדנ"פ 3391/95 בן ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד נא (2) 377, 448, אלו הם סימני האמת החיצוניים. על-פי ההלכה, מדובר בתוספת ראייתית מאמתת, שדי שתאשר במידת מה את תוכן ההודאה, ולא בתוספת ראייתית מסבכת מסוג של סיוע, ועל כן אין צורך שתתייחס לזהות הנאשם כמבצע העבירה (ע"פ 4769/92 ניגים נ' מדינת ישראל (לא פורסם) (להלן: "עניין ניז'ם"); ע"פ 6613/99 סמירק נ' מדינת ישראל, פ"ד נו (3) 529, 556-557 (להלן: עניין סמירק)).

ובהמשך :

"מטרתו של המבחן החיצוני היא להסיר את החשש כי על אף שעדות הנאשם נמצאה מהימנה, הנאשם לקח על עצמו, מסיבה כלשהי שאינה ידועה, ביצועה של עבירה שהוא אינו אחראי לה, או שאינו אחראי לה באופן מלא. "דין הוא, שהתוודות לעולם מלווה בחשש, שמא ראה המודה ליטול על עצמו אחריות למעשה שלא עשה; וזאת - גם כאשר החשש עלום ובלתי נראה לעין" (ע"פ 6289/94 דזנשוילי נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(2) 157, 176). על כן הוגדר המבחן החיצוני כ"שסתום הביטחון" של שאר המבחנים לבחינת אמיתותה של ההודאה (ע"פ 800/85, ברדה נגד מדינת ישראל, פ"ד מ(4) 266 (271))."

לא למותר לציין, כי קיימת זיקת גומלין בין המשקל הסגולי שמעניק בית המשפט להודאה עצמה, לבין משקלו של ה"דבר מה" הדרוש לאימות תוכנה, לאמור: ככל שמשקלה הפנימי של ההודאה גבוה יותר, כך פוחת הנטל בגדרו של המבחן החיצוני, וכן להיפך. (דנ"פ 4342/97 מדינת ישראל נ' אל עביד, פ"ד נא(1) 736; ע"פ 6613/99 סטיבו סמירק נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 529).

עוד ראוי לציין בהקשר זה את חזקת המהימנות העומדת להודיה שנמסרה חופשית ומרצון :

"הודאה בביצועה של עבירה- ובמיוחד כאשר מדובר בעבירות חמורות... – אינה עניין של מה בכך... ניסיון החיים... מלמד, כי חזקה על מי שמוסר הודיה 'חופשית ומרצון' שהודייתו הודיית אמת היא. אכן 'חזקת המהימנות' של ההודיה הינה חזקה שבעובדה הניתנת להפרכה; ודי לו למודה להקים ספק במהימנותה. ברם, מקום שהסבריו של המודה למתן הודיה כוזבת נדחים ואין בנסיבות הענין כדי להקים חשש 'אובייקטיבי' למהימנותה של ההודיה - רשאי בית המשפט להעמידה בחזקתה כי מהימנה היא" (ע"פ 1714/95 אבי יתום נ' מדינת ישראל תק-על 511, 2)97).

8. ומן הכלל אל הפרט :

כאמור לעיל, את סיפור ההודיה גולל נאשם 1 בפני חוקריו בשלוש הזדמנויות שונות: בפעם הראשונה, בפניו של החוקר רס"ר באדי חרב במהלך חקירה שהתנהלה, לבקשת הנאשם, מחוץ לתחנת המשטרה ובנוכחותו של באדי בלבד, בפעם השנייה, בתחנת המשטרה, סמוך לאחר ההודיה ברכב ובמסגרת גביית הודאה פורמאלית אותה החל לגבות באדי לבדו ובמהלך החקירה הצטרפה אליו רפ"ק פינגלאווי ובפעם השלישית, בעת עריכת השחזור בדירתו של המנוח, שם סיפק, בין היתר, פרטים נוספים אודות עובדות הרקע שקדמו לאירוע הרצח, תיאור והמחיש את מעשיו בדירה עובר למעשה הדקירה ואף הדגים את מהלך הרצח עצמו.

מן הראוי להדגיש, כי ההודאה שמסר נאשם 1 במסגרת החקירה ברכב הייתה פרי של תהליך איטי אך דינאמי שבראשיתו עמד הנאשם על גרסתו הראשונית והכחיש כל קשר לרצח ושלל כל

מעורבות בו, לאחר מכן החל לנדב פרטים אודות אירועי יום הרצח והודה שאכן הגיע לדירה יחד עם נאשם 2 ואף סיפר שהיה עד למעשה הדקירה וניסה להפריד בין הנאשם 2 לבין המנוח ומשלא עלה בידו לעשות כן עזב את המקום (ז' 51/ ע' 4-6). בהמשך, שינה נאשם 1 את גרסתו במעט והודה הודיה מסויגת בהשתתפות ברצח, תוך הפחתה של חלקו במעשה ולבסוף, מסר הודיה מפורטת ומלאה, עליה חזר בשתי הזדמנויות נוספות, כמתואר לעיל.

תמצית טענות ההגנה ביחס למשקל שיש לייחס להודאה

9. את טענותיו ביחס למשקל ההודאה הוליד הסנגור במספר ערוצים: ראשית, הפנה לפגמים בהם נגועה איכות ההודיה באופן המקרין על משקלה. בהיבט זה הטענה היא, כי אמרתיו של הנאשם במסגרת ההודאה ובשיחה שקיים עם החוקר באדי חרב עובר להודאה מבולבלות ואינן מפורטות או ברורות, וכך גם הודאתו לגופה, אינה סדורה ובתוכנה ניכר חוסר עקביות ממש. עובדות אלה, לשיטת הסנגור, מרמזות על כך שאין לסמוך על נותן ההודאה ולכן יש לחשוש גם באמיתות ההודאה עצמה. שנית, להשקפת ההגנה, הודאתו של נאשם 1 נעדרת התאמה לראיות האובייקטיביות המצויות בחומר החקירה וידיעתם של פרטים מוכמנים בתיק, כפי המיוחס לו ע"י התביעה, מקורה בהדרכתו ע"י החוקרים ולא בידעה אישית. מקבץ טענות שלישי מתייחס לטענת האליבי, שמאחוריה התבצר נאשם 1 בעדותו בבית המשפט. בהקשר זה טוען הסנגור, כי התנהגות החוקרים בעת החקירה ובייחוד אי מתן אזהרה כדן, המפרטת את מועד הרצח והשעה המדויקת בה התרחש, שללה, הלכה למעשה, מהנאשם את יכולתו להעלות טענת אליבי בעת החקירה ובכך פגעה בפועל בהגנתו. קיפוח זכות מהותית זו, צריך, לשיטת הסנגור, להישקל לחובתה של התביעה ואף לסייע לנאשם 1 בהקמת ספק סביר. למותר לציין, כי מתן אמון בטענת האליבי, שאף נתמכה ע"י עדי הגנה, שומט לחלוטין את הקרקע תחת ההודאה.

נדבך רביעי, עליו עמד הסנגור, מכוון להתנהלות החוקרים אשר על פי הטענה הפעילו על נאשם 1 לחץ כבד וחקרוהו באופן בלתי הוגן. לטעמה של ההגנה, העובדה שבית המשפט דחה טענות אלה בכל הנוגע לקבילות ההודאה אינה מייתרת העלאת הטענות שוב, שכן הפסול שבדבק בהתנהגות החוקרים הינו בעל השפעה מכרעת הן על אמיתות אמרות הנאשם והן על משקלן. הערוץ האחרון נוגע לדרישת ה"דבר מה" אשר, לדעת הסנגור, לא מתקיימת בענייננו. בהקשר זה נטען, כי בהתחשב במשקל הנמוך שיש להעניק להודאת נאשם 1 כשלעצמה גדל הצורך באמת מידה חיצונית לבחינת האמת שבהודאה. לפיכך ומאחר שלא נמצא בדירת המנוח כל ממצא אובייקטיבי שיש בו כדי להראות שנאשם 1 אכן היה בה, הרי שלא מתמלאת דרישת ה"דבר מה נוסף" ההכרחית לצורך הרשעתו.

10. למעשה, ניתן לסכם ולומר, כי טענות ההגנה הנוגעות לחוסר עקביות בהודאת נאשם 1, כמו גם הטענות המתייחסות לשאלת התאמת פרטי ההודאה לממצאים האובייקטיביים של זירת העבירה, משתייכות מעצם טיבן לבחינת סימני האמת העולים מההודיה ובחינה זו מתחייבת ונעשית, כאמור, במסגרת ה"מבחן הפנימי", יציר הפסיקה.

הטענות בדבר אמת המידה החיצונית הנדרשת לשם הרשעה על בסיס הודיית חוץ של נאשם, משתייכות כמובן לחיפוש אחר רכיב ה"דבר מה נוסף", כמתחייב מהמבחן החיצוני.

להלן ובמסגרת העמדת ההודאה במבחני הפסיקה אבחן טענות אלה על מרכיביהן, לאו דווקא על פי סדרן.

תוכן ההודאה - המבחן הפנימי

11. כאמור, מתייחס המבחן הפנימי לתוכנה של ההודאה והוא תר על פי ניסיון החיים והשכל הישר אחרי סימני האמת המתגלים בה וגלומים בנוסח הדברים, מידת פירוטם סבירותם ולכידותם הפנימית, וכיוצא באלה מבחנים של היגיון וסבירות.

בהקשר זה גורסת ההגנה, כי הודאת נאשם 1 אינה קולחת ואינה עקבית והיא נעדרת פירוט וסדר. באלה יש, לשיטתה, כדי ללמדנו כי כבר על פניה המדובר בהודאה כוזבת ולא בהודאת אמת.

איני רואה את הדברים עין בעין עם ההגנה. קראתי בעיון רב את תמלילי החקירות של יום ההודיה (46/ז, 48/ז, 51/ז), את ההודאה הפורמאלית (52/ז) ואת תמליל השחזור (56/ז) וצפיתי בהקלטות המתעדות את החקירות ואת השחזור (50/ז, 55/ז) ולא התרשמתי כי המדובר בהודאה "מאולצת ומבולבלת", כפי שמבקש הסגור לשכנענו. נהפוך הוא. אומנם וכמפורט לעיל, הודיית נאשם 1 ניתנה בשלבים, כשבכל שלב הוא מוסיף ומגלה טפח נוסף מאירוע הרצח המחריד, אך מרגע שבחר להתוודות ולשטוח בפני חוקריו את כל סיפור המעשה כפי התרחשותו, נראה כי הסיפור בעיקרו ניצב איתן כשהוא נהנה מהיגיון פנימי ואף מהתאמה לראיות האובייקטיביות המצויות וארוגות שתי וערב בחומר הראיות.

ועוד יצוין, אל לנו להתעלם ממצבו של נאשם 1 בעת הרלבנטית, אשר היה שיכור כלוט בעת הרצח ועובר לו ("מסטול מידי", בלשונו), ובמצב כזה אין תימה על כך שלא היה מסוגל לזכור כל פרט ותו מאירוע הרצח.

לא זו אף זו, ניתוח תוכן ההודאה, כפי שיובא להלן, מלמד באופן חד משמעי כי ההודאה, כשלעצמה, הגיונית וקוהרנטית ובמסגרתה מסר נאשם 1 פרטים רבים, שרובם אף מצאו תימוכין בראיות שנתפסו בזירת הרצח. משכך, הרי שמעבר לאמור לעיל, טענה כללית זו של הסגור תתמוסס מאליה במהלך ובמסגרת הניתוח והדיון בתוכן ההודאה.

הדרכת הנאשם ע"י חוקריו – האומנם?

12. לשיטתה של ההגנה, מקורם של הפרטים המהותיים ביותר, המהווים את יסודות ההודאה, לא היה בידעו של נאשם 1 כי אם במידע שנמסר לו על ידי חוקריו. בחינתה של טענה זו מתחייבת, מעצם טבעה, בטרם החיפוש אחר ההיגיון הפנימי וסימני האמת שבהודאה.

לתמיכה בטענה זו מצביע הסגור בראש ובראשונה על אי ההתאמה בין מספר הדקירות, עליו מספר נאשם 1 בראשית ההודאה, לבין מספר סימני הדקירות שהתגלו בפועל על גופת המנוח.

ואכן, חרף העובדה שעל הגופה נמצאו סימנים של כמאה דקירות סכין, לא ידע נאשם 1 בחקירתו לומר, אף לא בקירוב, כמה דקירות היו על הגופה, כמודגם: בראשית ההודיה טען הנאשם כי נאשם 2, לבדו, דקר את המנוח ומשנשאל בכמה דקירות מדובר השיב: "דקירה אחת" (51/ז עמ' 4, 9). בהמשך ולאחר שרס"ר באדי חרב הודיעו כי "הגופה מדברת אחרת" (51/ז ע' 22), ושעל פי הממצאים לא ייתכן שהרצח בוצע ע"י אדם אחד, הודה הנאשם שגם הוא השתתף ברצח אך המשיך לטעון כי המדובר בדקירה אחת בלבד. רק בשלב מאוחר יותר נשבר נאשם 1 והודה שדקר את המנוח יחד עם נאשם 2 בדקירות רבות, שלא יכול היה לסופרן.

בהקשר זה מצטט בא כוח נאשם 1 בסיכומיו חילופי דברים בין הנאשם לבין רס"ר באדי חרב, מהם עולה, לכאורה, שבאדי לוחץ על נאשם 1 ומכניס לפיו פרטים הנוגעים לריבוי הדקירות בגוף. דא עקא, שחילופי הדברים המובאים כמו נתלשו מהתמליל השלם והם אינם מייצגים את שאירע בחקירה. אומנם, בשלבים בהם מסר הנאשם הודאה מסויגת אשר מרחיקה אותו מן האירוע, אמר לו באדי שהסיפור אינו עולה בקנה אחד עם ממצאי הזירה ואולם, בשלב המאוחר יותר, כאשר החל נאשם 1 למסור הודאה מלאה, הכוללת את חלקו בפרשה, נשמע מפיו תיאור שלם יותר של ההתרחשות, לרבות הסברים בנוגע לחוסר יכולתו לזכור את מלוא הפרטים, גם במובן של מספר הדקירות:

חוקר 1: **ואתה איפה דקרת?**

נחקר: **בבטן, בחזה**

חוקר 1: **כן, איפה עוד?**

נחקר: **זהו**

חוקר 1: **ופריד איפה דקר?**

נחקר: **גם פריד דקר בבטן בחזה, לא יודע איפה לא יכולתי לספור.**

חוקר 1: **לא יכולת לספור, למה?**

נחקר: **הייתי, שתיתי גם זה.**

חוקר 1: **שתית אצל עמוס?**

נחקר: **כן.**

חוקר 1: **כן.**

נחקר: **ולא יודע. . .**

חוקר 1: **כמה פחות או יותר? כמה דקירות בערך?**

נחקר: **לא יודע.**

חוקר 1: **אתה אומר יותר מעשר, יותר מעשר כי אני אמרתי יותר מעשר?**

נחקר: **לא, לא אני לא יודע**

חוקר 1: **כמה?**

והנאשם שוב מסביר:

נחקר: **בוא נגיד דוגמא אתה דוקר את זה, כל זה, אתה יודע כמה אתה דוקר?**

חוקר 1: **כן**

נחקר: **יש אנשים שלא יודעים. אתה מבין?**

חוקר 1 : כן.

נחקר : הם נותנים נותנים, לא יודעים כמה.

חוקר 1 : אהא, ואתה המשכך לתת? (כך במקור)

נחקר : כן.

חוקר 1 : ופריד?

נחקר : פריד גם.

.....

חוקר 1 : איפה כל הדקירות היו?

נחקר : בגוף.

חוקר 1 : איפה. לא, לא בגוף, איפה בבית?

נחקר : בחדר, אתה אומר נלך לבית, נכון?

חוקר 1 : כן.

נחקר : אני אגיד לך איפה."

(ז' 51 ע' 49–48)

ובמקום אחר :

"חוקר 1 : אם אני אגיד לך שיש המון דקירות, המון, זה יפתיע אותך?

.....

נחקר : (לא ברור) הגוף שלו היה דקור מידי."

הנה כי כן נאשם 1, מעצמו ובעצמו, מספר על ריבוי הדקירות ואף מסביר שלאור שכרותו ופרץ האלימות בו היה שרוי הוא אינו יכול לשחזר את מספרן של הדקירות. כמו כן נראה, כי הוא מעדיף להמחיש את הפרטים בזירת האירוע תוך שימוש בזיכרון ויזואלי, עובדה המתיישבת גם היא עם התזה, לפיה, נאשם 1 באמת לא יכול היה לשחזר בראשו את מכלול פרטי הרצח.

13. לא זו אף זו, הפסיקה הכירה בכך שגם הדובר אמת לעיתים מתבל דבריו באמירה שקרית,

והתופעה מוכרת ביתר שאת, כשהמדובר במוסר הודאה הנמסרת בשלבים, כבענייננו.

לעניין זה נפסק ב"נ 3081/91, קוזלי נ' מד"י, פד"י, מה(4), כהאי לישנה :

"ניסיון החיים והניסיון השיפוטי מלמדים, שגם השקרן כולל בדבריו קטעי אמת, וכי גם דובר שעיקרי דבריו אמת מתבל דבריו לפעמים באמירה שאינה אמת, ועל בית המשפט לנסות ולהפריד בין אלו לאלו. הסינון וההפרדה בין חלקים אלה הם מן המלאכות המקובלות על בית המשפט. ניתן להוסיף כאן, כי סתירה בגרסאות השונות של הנאשם, המתארות את ביצוע העבירה והנבחנות על ציר הזמן, היא תופעה מוכרת במקרה של הודאה בשלבים. הווי אומר, קורה שחשוד או נאשם מתחילים תגובתם לחוקרים בהכחשה כללית, מודים לאחר מכן רק במקצת, תוך שהם מבקשים להרחיק עצמם מעיקרו של המעשה האסור, ורק במהלך החקירה, כאשר מוצגות לפניהם סתירות בדבריהם ובדברי נחקרים אחרים או ממצאים אובייקטיביים, קורה שגרסתם הראשונית נפרמת

וכי נפרסת, לפעמים אט-אט, תמונה רחבה ומלאה יותר. לו היה עצם קיומה של סתירה באמרות בגדר מניעה כללית להסתמכות על הודאה, הרי לא ניתן היה להסתמך אלא על הודאתו של מי שהתוודה על אתר, מיד עם פתיחת החקירה, ולעולם לא ניתן היה להישען על אימרתו של מי שהכחיש תחילה בצורה כלשהי את עבירתו; אולם, כמבואר לעיל, לא אלו אמות המידה לפיהן מחליט בית המשפט במשקלה של הודאה."

דברים אלה יפים ונכונים גם ביחס לטענת הסנגור, ולפיה, נאשם 1 מסר הודייתו כשלנגד עיניו מטרה אחת ויחידה והיא, לרצות את חוקרו, באדי חרב. לביסוס טענה זו, הציג הסנגור בסיכומיו מספר ציטוטים הלקוחים מחקירת נאשם 1 ובהם הוא נשמע אומר משפטים כגון: **"אתה רוצה שאני אגיד שדקרתי, הנה אני דקרתי"** (51/ז עמ' 39).

לשם העמדת הדברים על דיוקם, יש להקדים ולומר, כי אמנם משפטים מעין אלו נשמעו מפי נאשם 1 במהלך החקירה ברכב, אך הם הופיעו פעמים בודדות בראשיתה של ההודיה, נאמרו בשפה רפה ונוכחותם הלכה והתמעטה ככל שהנאשם חשף פרטים רבים יותר ולמעשה גיבש את הודאתו. לא למותר לציין, כי בשלבים האחרונים בהם נחקר הנאשם ברכב וכן בהודעתו הפורמאלית אחר כך לא נמצא כל זכר לטענות אלה. אדרבא, לקראת סיום החקירה ברכב נשאל הנאשם שאלות ברורות ומפורשות ביחס להבנתו את משמעות ההודאה וביחס לסיבות שהניעו אותו להודות ולגלות את האמת, וכך השיב:

חוקר 1 : **אולי אתה משקר?**

נחקר : **למה אני משקר?**

חוקר 1 : **לא יודע, כי אתה רגיל לשקר, לא? מחמד.**

נחקר : **אמרתי לך את האמת ועכשיו אני ...**

חוקר 1 : **זה כל האמת?**

נחקר : **זהו, עכשיו אני נקי.**

חוקר 1 : **אתה יודע שאתה, זה לא משחק ילדים.**

נחקר : **אני יודע.**

חוקר 1 : **אתה יודע שזה רצח.**

נחקר : **אני יודע.**

חוקר 1 : **אתה מבין?**

נחקר : **כן.**

חוקר 1 : **אתה יודע מה עושים לרצח, בארץ? במדינה?**

נחקר : **מאסר עולם, מה עושים.**

חוקר 1 : **כן. אתה מבין את המשמעות. מישהו, העורך דין היום דיבר איתך, נכון?**

נחקר : **כן.**

חוקר 1 : **אחרי גם שאחרי העורך דין דיבר איתך, למה אתה החלטת לדבר?**

נחקר : **למה, נמאס לי, אני לא יכול להשאיר את זה בפנים!**

עינינו הרואות, נאשם 1 אשר בשלבים הראשונים של מסירת הודייתו עוד נע ונד בין הכחשתו את המעשים המיוחסים לו לבין רצונו "להתנקות", בלשונו, ולחשוף את האמת, מצא, ככל הנראה, את מנוחתו לאחר שסיים למסור את הודאתו המלאה. לכן, לפחות כך ניתן להניח, לא שב והעלה את הטענה הגורסת כי בבסיס ההודיה עומד רצונו לרצות את באדי, אלא הסביר שהודה כי לא יכול היה עוד לשאת בלבו את הסוד הנורא לבדו.

14. טענת הגנה נוספת, הנטענת באותו ההקשר, גורסת כי במהלך גביית ההודאה הפורמאלית מפי נאשם 1, ניתן לראות בבירור כיצד "מרענן" באדי את זכרונו ומעודד אותו לחזור על העובדות, אותן הוא עצמו מסר לו, כך שלמעשה, בסופו של דבר, שזורים בהודיית הנאשם פרטים רבים שמקורם דווקא בבאדי עצמו.

גם בנקודה זו אין דעתי כדעת הסנגור.

ראשית, הטענה שהודיית נאשם 1 משובצת בפרטים שנמסרו לו ע"י חוקריו אינה מקובלת עלי הואיל וכפי שהראיתי לעיל ועוד אדגים להלן, הנאשם מסר בהודאתו פרטים רבים המתיישבים עם הממצאים שנמצאו בזירה ושמקורם בידיעתו האישית ובה בלבד. שנית, יש לראות את הדברים באספקלריה רחבה יותר ותוך הבנה של דינאמיקה חקירתית שבה הנאשם, המוסר הודאה, אינו בהכרח שש למסור הודאתו ולא פעם הוא נעצר או שותק, בעוד חוקריו מדרבנים אותו להמשיך במסירת ההודאה. צפייה בקלטת החקירה מלמדת, כי אין לפרש את ההפסקות בדיבורו כנובעות מחוסר אונים של חף מפשע אשר פיו נאלם דום בשל אי הכרת העובדות. ההפך הוא הנכון. התחושה היא כי נאשם 1 הינו אדם בר דעת, המבין את המעשה הנורא שביצע בחמת זעמו ובהשפעת שכרותו ומודע לכך שהוא מפליל את עצמו ברצח וצפוי לרצות מאסר עולם בגין עבירה זו – על רקע דברים אלו נקל להבין מדוע אין ההודאה קולחת מפיו כאילו הייתה בשורת הגואל.

לשם המחשה, אתייחס לבולטות שבדוגמאות, אותן הציג הסנגור תחת קטגוריה זו של טענותיו: אמירה ראשונה בה השתמש הסנגור בסיכומיו כדי להדגים את ההתנהלות הקלוקלת של החוקרים, לטעמו, הייתה: **"לא כל דבר צריך להזכיר לך"**. משפט שנאמר לנאשם 1 מפי באדי במהלך גביית ההודאה הפורמאלית ממנו. ואולם, קריאה של הטקסט השלם שממנו נתלשה אמירה זו אינה מולידה את המסקנה אליה מכוון ב"כ הנאשם. רוצה לומר, באמירה זו לא ניסה באדי "לרענן" את זיכרון הנאשם, וודאי לא לשתול בפיו מילים או נתונים שאינם בידיעתו, כפי שגורסת טענת ההגנה. כלומר, בחלק זה של חקירה הפכו תשובותיו של נאשם 1 לקצרות ולאקוניות ונדרשו שאלות מפורטות יותר כדי להציל מפיו את מלוא הפרטים. וכך נשמעו הדברים בהקשרם המקורי:

" חוקר 2: **לואי, פגשת אותו באותו ערב? הוא דיבר איתך?**

נחקר 1: **לא.**

חוקר 2: **מתי הוא פגש אותך או דיבר איתך?**

נחקר 1: **אחרי זה ביומיים...**

חוקר 2 : מה אמר לך?

נחקר 1 : אמר לי שפריד הביא לי טלפון זה...

...

חוקרת 1 : איזה פלאפון? הוא אמר לך איזה פלאפון? אז מה סתם פריד הביא לך טלפון?

נחקר 1 : כן, הוא אומר לי ... הביא לי פלאפון, עכשיו אני שאלתי אותו... של מי? אמר לי של

מישהו נרצח!

חוקר 2 : ואתה כאילו, אתה ידעת בתוך תוכך... ידעת?

נחקר 1 : כן, ולא אמרתי לו כלום!

חוקר 2 : אז למה אתה לא (יתכן: עונה) תגיד... מחמד, לא כל דבר צריך להזכיר לך.."

(ז' 53 ע' 10)

השתלבות ההודאה במציאות

15. אותות אמת נוספים העולים מתוכנה של הודיית נאשם 1, מוצאת התביעה בראיות המלמדות על ידיעת הנאשם פרטים מוכמנים מתיק החקירה. להשקפת המאשימה, ידיעת פרטים אלה קושרת את הנאשם לזירת הרצח בקשר בל ינותק. טענת ההגנה בהקשר זה היא, כאמור, כי מקור הפרטים בחוקרים ולא בנאשם עצמו.

לאחר בחינת המידע שמסר הנאשם בהודאתו, בהשוואה לממצאים האובייקטיביים שנתפסו בזירת הרצח או נלמדו ממנה הגעתי למסקנה חד משמעית, כי המידע שהיה מצוי בידיעת הנאשם 1 יכול היה להיות רק בידיעתו של מי שנכח בדירה בעת הרצח.

16. להלן אבחן חלקים מהפסיפס המרכיב את הודאת נאשם 1 תוך העמדתם מול ראיות התביעה וכך אפרט למעשה את הנימוקים שהובילוני למסקנה זו.

א. **הפיכת הארון** – בהודאותיו, ידע נאשם 1 מספר, כי לאחר הרצח ולשם העלמת ראיות הוא רוקן יחד עם נאשם 2 את תכולת ארון הבגדים של המנוח ושניהם פיזרוה בחדר.

התביעה ראתה בעובדה זו כמחזקת את אמינות הודיית הנאשם משום התאמתה לממצאי הזירה, ואילו הסנגור טען מנגד, כי הנאשם למד עובדה זו דווקא מבאדי, אשר במהלך החקירה ברכב סיפר לנאשם שבעת מציאת הגופה "היה בלאגן בדירה".

אכן, באדי אומנם אמר לנאשם 1 כי בדירה שרר תוהו ובוהו - "בלאגן" בלשונו, אך בה בעת הוא לא גילה לו כי מקור הבלאגן היה בהפיכת תוכן הארון על פיו. מה עוד, שלמעשה, המדובר באינפורמציה כללית בלבד ולא ממוקדת. והרי אפשרויות ה"בלאגן" יכולות להיות רבות ומגוונות: באותה מידה יכול היה להיות המדובר בבלאגן בחדר המגורים או במטבח, בלאגן של בקבוקי אלכוהול, כוסות שבורות או רהיטים הפוכים ועוד סוגים של בלאגן למכביר, כיד הדמיון הטובה. חרף זאת ואף על פי כן, נאשם 1 לא התבלבל, לא התלבט והפגין ידע והתמצאות כשידע בדיוק לתאר מה אירע לאחר הרצח. לכן, ידע לומר: "הפכנו את הארון וברחתי..." (ז' 52 ע' 2) ואף חזר על עובדה זו כמה וכמה פעמים (ראו לדוגמא גם: ז' 51 ע' 51, ז' 52 ע' 4 ו- ז' 52 ע' 6).

ב. **ביצוע הרצח עם נאשם 2 דווקא** - כבר בראשית הודייתו קשר נאשם 1 את נאשם 2 לביצוע הרצח. להשקפת התביעה, העובדה כי נאשם 2 אכן מוקם בזירת האירוע ונוכחותו אף אומתה באמצעות ראיות אובייקטיביות, אינה מובנת מאליה ויש בה כדי לאמת את ההודאה. לעומתה טוען הסנגור, כי שמו של הנאשם 2, כמי שהיה מעורב ברצח, שורבב במכוון לאורך חקירותיו של נאשם 1 עם החוקרים השונים, שחלקם אף הטעו אותו באומרים או ברומזים שהנאשם 2 מיקם עצמו בדירה והפליל אותו.

דע עקא, שזו הצגה חלקית בלבד של התמונה. שמו של הנאשם 2 לא היה השם היחיד שעלה בחקירות נאשם 1. הוא נשאל גם על מעורבות אפשרית של חשודים פוטנציאליים אחרים כגון קיפאח גיאבר (להלן: "**קיפאח**"). לעניין זה דווקא בולטת האבחנה המבדלת שעורך נאשם 1 בין הנאשם 2 לבין קיפאח, אשר בכל פעם ששמו של האחרון השתרבב לחקירה, טרח להעמיד את חוקריו על טעותם ושלל זאת בנחרצות. כלומר, חזר והתעקש, כי קיפאח כלל לא היה עימם בדירה ואין לא שום קשר לרצח. כך למשל, בהודאה שניתנה ברכב שואל באדי: "**כפאח סתם עצור?**" והנאשם משיב: "**סתם אני לא יודע על מה הוא עצור**", ובאדי מקשה: "**כפאח לא הייתה אתכם?**" והנאשם בשלו: "**לא היה איתנו**", באדי: "**בטוח?**" והנאשם: "**בטוח!**" (51/ז עמ' 27). כך גם בעת השחזור: משטעתה רפ"ק פינגלאווי ושאלה: "**למה קיפאח דקר את עמוס**" מעמיד אותה נאשם 1 מייד ובאופן אינסטינקטיבי על טעותה ומתקן אותה באמרו: "**קיפאח?! פריד!**" (56/ז ע' 15). אבחנה מבדלת מעין זו שעושה הנאשם מוסיפה נופך של אמינות להודאה, שכן להבדיל מהודיה גורפת, ניכר בנאשם כי אינו חפץ להפליל אדם חף מפשע ותחת זאת הוא נצמד לעובדות המקרה, כפי שחוה אותן בעצמו.

ג. **שלילת האפשרות שהמנוח נרצח על רקע לאומני** – הנאשם שלל את האפשרות שהרצח בוצע על רקע לאומני ומסר כי רצח את המנוח יחד עם נאשם 2 משום שהלה קילל אותם ופגע בכבודם. לשיטת התביעה, עובדה זו, המגלה פרט מוכמן, הופכת את ההודאה לסלקטיבית ולכן מוסיפה למשקלה ולאמינותה משני היבטים שונים. לטעמו של הסנגור, אין המדובר כלל בפרט מוכמן, שכן הטענה שהרצח בוצע על רקע לאומני מעולם לא הייתה אופציה שנבדקה על ידי החוקרים, ואף אליבא דהמשטרה עצמה כיוון החקירה היה פלילי במובהק לאורך כל שלביה. אומנם, הסנגור אינו מתכחש לכך שהחוקרים הטיחו בנאשם כי הרצח בוצע על רקע לאומני, אך, לטעמו, הם עשו זאת אך ורק למטרות הפחדה והקנטה.

תמהני מניין שואב הסנגור המלומד את הביטחון לטעון טענה מעין זו, כאשר הראיות מלמדות דווקא אחרת. כך למשל, בחקירתו של הנאשם מיום 4.5.07 הטיח בו החוקר את הדברים הבאים: "**אתה הורג יהודים מוחמד. הוא היה יהודי, אתה מהשטחים, מה? מה? אתה מחבל, אדון מוחמד ... לפי מה שראיתי בזירה זה על רקע לאומני. אין הסבר אחר. אתה יודע מה זה רקע לאומני? בגלל שהוא יהודי. אני הייתי בזירה וראיתי מה עשיתם. רק בגלל שהוא יהודי עושים דברים כאלה....**" ובהמשך: "**אתה רואה בזה גאוה. הרגת יהודי, זה גאוה בשבילך**".

לאורם של דברים אלה, טענת הסנגור, ולפיה, החוקרים מעולם לא נתנו לנאשם להרגיש כי הם סבורים שהרצח בוצע על רקע לאומני, תמוהה וגם זאת בלשון המעטה.

ד. **עובדת היותו של המנוח ערום** – מרגע שהחל לגולל הודאתו, עוד בשלבים הראשוניים בהם הפליל את נאשם 2 ו הרחיק עצמו מביצוע הרצח, מסר הנאשם כי המנוח היה ערום שעה שנפח את נשמתו. לאורך כל החקירה הוא נותר עקבי בדעתו ביחס לפרט זה, שמאומת, יש להדגיש, באמצעות ראיות אובייקטיבית שנתפסו בזירה.

בהקשר זה טוען הסנגור, כי החוקרים הלעיטו את הנאשם בעובדה "המנוח היה ערום" וכי פרט זה לא נמסר מיוזמתו. לביסוס הטענה בחר הסנגור בסיכומיו לצטט את קטע החקירה הבא:

"חוקרת 1: (מקריאה בעת רישום): **עמוס היה עירום או לבוש?**

נחקר 1: **ערום**

חוקרת 1: **למה, הוא לא הספיק להתלבש? ערום לגמרי?**

נחקר 1: **כן.**

חוקרת 1: **לגמרי, אתה בטוח?**

נחקר 1: **כן**

חוקרת 1: **בלי אפילו תחתונים?**

נחקר 1: **כן".**

אמנם, במקטע זה של החקירה לא העלה הנאשם את עובדת היותו של המנוח ערום מיוזמתו, אך מאידך, גם לא נראה שהחוקרת שמה מילים בפיו. מחומר הראיות עולה, כי החוקרת שואלת את הנאשם ביחס לפרט שנידב זמן קצר קודם לכן, בחקירה ברכב, ואף כי השאלות מנחות במהותן, איני מוצאת כל פסול בדבר וממילא אינני סבורה שיש בעובדה זו כדי ללמדנו שהחוקרים גילו לנאשם נתון עובדתי שלא היה בידיעתו קודם לכן.

ה. **מיקום זירת הרצח בתוך הדירה** – בעת השחזור וחרף העובדה שאותה השעה הדירה הייתה

נתונה בשיפוצים, הוביל הנאשם את חוקריו בדיוק למקום בו התרחשו הדקירות.

להשקפת הסנגור, אין כל ממצא בתיק ממנו ניתן ללמוד היכן בדיוק התרחש הרצח ולפיכך, מיקום הזירה במקום עליו הצביע הנאשם 1 נעוץ בהנחה עובדתית של המאשימה, ולא בראיה מוכחת. דא עקא, שחומר הראיות מלמדנו אחרת. בדו"ח עליו חתום רפ"ק חגי וקס (ת/1), שהגיע ראשון לדירה, נכתב באופן מפורש, כי כתמי הדם נמצאו בחדר השינה מצד ימין ובמבואת הדירה, אך לא בחדר המגורים ולא במטבח, ואלה מהווים ממצאים נסיבתיים למקום בו בוצע הרצח. (יצוין, כי כתמי דם נוספים, מינוריים יותר, נמצאו גם בחדר האמבטיה וייתכן כי מקורם ברוצחים שידיהם ובגדיהם הוכתמו בדמו של המנוח ובהעברת גופת המנוח ע"י צוות מד"א למרפסת המטבח).

לא זו אף, גם התמונות המצורפות לת/1 מובילות בסבירות גבוהה למסקנה, כי הדקירות החלו בחדר השינה מצד ימין ונמשכו ביציאה מחדר השינה אל מול דלת הכניסה - בדיוק במקום בו מיקם הנאשם את האירוע.

ו. **השלכת כלי הרצח בזירה** – הנאשם ידע למסור שאת כלי הרצח, הסכין, השאיר בתוך הדירה: **"זרקתי אותה שם בדירה"** (ז/52 ע'11) וגם הסביר מדוע עשה כן: **"זרקתי אותה** (את הסכין מ.ד.). **... בבית, לא יודע איפה זרקתי אותה, מהלחץ, זרקתי אותה בבית, לא יודע איפה"** (ז/51 ע'50).
ואכן, שני הסכינים ששימשו לביצוע הרצח נתפסו בדירה.
לעניין זה טען הסנגור, כי במהלך החקירה ברכב מסר באדי לנאשם 1 שיש בידי שני סוגים של סכינים ובדרך זו, לטעמו, גילה הנאשם שהסכין נמצאה בזירה ותשובתו הותאמה לנתון זה.

עיון בתמליל החקירה מלמד, שבאדי אכן אמר לנאשם את המשפט **"יש לי שני סוגים של סכין"** (ז/52 ע'45), אך אמירה זו נאמרה בהקשרה של השאלה בדבר מספר הסכינים בהם בוצע הרצח. לא זו אף זו, משפט כללי זה אינו מלמד דבר וחצי דבר על המקום בו נתפסו הסכינים (שבהחלט יכול ונתפסו בחצר הבית). ובהערת אגב אוסיף, כי לא נרחיק לכת אם נאמר, שממשפט זה אף לא עולה בהכרח שהסכינים נתפסו, שכן, לכאורה, גם מנתיחת הגופה יכול היה החוקר ללמוד על כך שנעשה שימוש בשני סכינים.

ז. **שתיית אלכוהול מסוג וודקה מהול במשקה XL** – נאשם 1 סיפר, כי בעת ביצוע הרצח ועובר לו היה נתון בגילופין לאחר ששתה משקאות אלכוהוליים, בין היתר, בביתו של המנוח. הנאשם אף פירט והוסיף, שבדירה שתה יחד עם הנאשם 2 וודקה מהולה במשקה מסוג XL ואכן בזירה נתפסו פחיות XL, וממצאים אלו תועדו באמצעות צילום בת/1.

ח. **הובלת החוקרים לקומה השלישית בבניין ואל הדירה עצמה** – בתחילת השחזור, כשהגיע נאשם 1 עם חוקריו לבניין המגורים של המנוח, הוא נשאל: **"לאיזו קומה אנחנו עולים?"** והשיב מיד **"לקומה השלישית"** (ז/56 ע'3). באופן דומה, בהגיעם לקומת הדירה הוא התבקש על ידי רפ"ק פינגלאווי להצביע על דירתו של המנוח, והנאשם ידע לבחור בין שתי הדירות הסמוכות את הדירה הנכונה והצביע על דירת המנוח. יצוין, כי על דירת המנוח היה תלוי שלט עליו כתוב **"עמוס"**, אך הנאשם אינו יודע לקרוא ולכן אין זה סביר להניח שבחר בדלת הנכונה משום שזיהה את שמו של המנוח. מה גם שההתרשמות מהשחזור היא של אדם המוביל את חוקריו לזירת האירוע ולא מובל או מודרך להגיע אליה.

ההסבר ליכולתו של נאשם 1 להוביל את החוקרים לדירה נעוץ, לדעת הסנגור, בהיכרותו הקודמת לאחר שביקר במקום כדי לקיים עם המנוח יחסי מין תמורת תשלום, כפי שמסר בחקירתו מיום 6.7.07. זו גם הסיבה, לדידו, שהנאשם ידע לתאר ולמקם את פרטי הריהוט בדירה וכן לספר כי

בערב הרצח התכבד יחד עם נאשם 2 בשתיית וודקה מהולה בXL.

בעניין זה, ככל שהטענה נוגעת לסוג המשקה הרי היא גורפת ולא משכנעת, ולו מן הטעם, שההנחה העומדת בבסיסה הינה שהמנוח שתה או החזיק בביתו, דרך קבע, אותו סוג של משקה אחד בלבד, דהיינו, וודקה ו-XL, הא ותו לא. דא עקא, שהנחה זו לא הוכחה, ולטעמי, אין לראותה כמובנת מאליה, או כהסבר לכך שהפרטים אותם מסר הנאשם תואמים את הממצאים שנמצאו בזירה.

על פני הדברים, ייתכן, כי היה מקום להשמיע טענה זו דווקא ביחס לעובדה שהנאשם ידע להוביל את חוקריו היישר ובדיוק אל הדירה. ואולם, על פי דברי הנאשם בחקירתו מיום 6.7.07, הוא ביקר בדירה רק פעם אחת – כחודשיים עובר לרצח. משכך, בהתחשב בחלוף הזמן ובייחוד נוכח עיסוקו התדיר של הנאשם בביקורים בבתיהם של אנשים שונים, אין זה סביר להניח, כי ידע להוביל את החוקרים לדירה זו דווקא, מכל הדירות והמקומות, במהירות ובביטחון בהם עשה זאת, כשזיכרון רחוק בלבד מאותו היום בו ביקר בדירה מנחה אותו ומורה לו את הדרך.

ט. **תיאור מבנה הדירה ותכולתה** – בעת השחזור הוביל נאשם 1 את חוקריו בין החדרים, כשהוא מתאר את הריהוט שהיה בחדר ואף ממקם אותו וניכר בו שהוא מתמצא במקום ומכירו היטב. בהקשר זה ראוי להדגיש, כי בעת עריכת השחזור הייתה הדירה נתונה בשיפוצים, משמע, אין חולק כי מראה ומצבה היו שונים מיום הרצח, אך למרות זאת ידע נאשם 1 למסור במדויק היכן היו ממוקמים המיטה, הספה, השולחן, הטלוויזיה, וכיוצא באלה פרטי ריהוט שונים. כמו כן, הנאשם עשה אבחנה מבלדת בין החדרים בדירה וידע לספר על קיומו של חדר נוסף, בו מעולם לא ביקר. העובדה שהנאשם סלקטיבי בדבריו ויוצר הפרדה בין מה שראה לבין מה שלא, מהווה, כשלעצמה, אות אמת ומוסיפה נופך של אמינות לדבריו.

לא זו אף זו, נאשם 1 מסר פרטים נוספים, דוגמת זה, שבדירה היה מקרר קטן ובמקלחת ראש (טוש) גדול. פרטים שלא הייתה לו כל אפשרות לגלותם, זולת אם נכח בדירה בעצמו.

כאמור, טענת הסנגור ביחס לידיעת הפרטים הללו, הייתה כי נאשם 1 אכן ביקר בדירה בעבר ולכן הוא מיטיב לתארה. ואולם, חלוף הזמן מאז שביקר הנאשם בביתו של המנוח בשילוב עם העובדה שהרבה לבקר בבתיהם של לקוחות רבים, מערערים את עמידות הטענה, והדברים יפים ונכונים אף ביתר שאת, כאשר המדובר בפרטים קטנים כגון אלה המוזכרים בתת סעיף זה.

י. **דקירות בחלק הקדמי והאחורי של הגוף** – במהלך השחזור, תאר נאשם 1 את אירוע הדקירה ומסר, בהתאם לממצאי הגופה, כי בעת שדקר את המנוח מלפנים, דקר אותו הנאשם 2 מאחור. לטענת הסנגור, בחקירה שנערכה ברכב מסר באדי לנאשם 1 שהיו "דקירות בכל הגוף" ומכאן שאב את ידיעתו. טענה זו אינה מקובלת עלי מן הטעם שאמירה זו אינה מלמדת בהכרח שהמנוח נדקר מלפנים ומאחור, שהרי באותה מידה אפשרית בעיני גם הפרשנות, ולפיה, המנוח נדקר "בכל הגוף" אך בחלקו הקדמי בלבד.

יא. **המנוח הושאר בתנוחה עוברית** - בשחזור הדגים נאשם 1 כיצד התמוטט המנוח במהלך הדקירות וצנח על הרצפה כשרגליו מקופלות כלפי בטנו בתנוחה עוברית. תיאור זה של הנאשם ביחס לתנוחה בה הושארה גופת המנוח תואם בדיוק את מצבה כפי שהתגלתה על ידי רס"ר אפריאט שפרץ לדירה יחד עם כוחות כב"א ומד"א, כנרשם בדו"ח הפעולה שלו: "**הדירה נפרצה ומיד בפתח הדירה הבחנתי באדם ערום לגמרי אשר נמצא במצב עובר כאשר גבו כלפי מעלה, רגליו מקופלות ישבנו לכיוון הדלת וראשו לתוך הדירה**" (ת/6 עמ' 2).

אמנם, כאשר הגיע פרופ' היס לדירה, הגופה הייתה מונחת על גבה, אך זה היה מצבה לאחר שהמנוח טופל ע"י צוות מד"א, שהיזו את הגופה מהמקום בו נמצאה לראשונה. עובדה זו משמשת

את הסגנון בטיעונו, כי מאחר והגופה הוזה ממקומה ונהפכה בלי שתועדה קודם לכן בצילום, אין בידי בית המשפט כל כלי עזר לבדיקת אמיתות טענת רס"ר אפריאט ביחס למצב בו נמצאה, וממילא לא ניתן לבדוק האם תנוחת הגופה, כפי שתוארה ע"י נאשם 1, חופפת בהכרח את התנוחה שראה רס"ר אפריאט.

טענה זו אינה מקובלת עלי כלל ועיקר. עורך הדו"ח ת/6, רס"ר אפריאט, הינו שוטר מן המניין שהוזעק לדירה מתוקף תפקידו ותיעד בצורה אותנטית, סמוך לאחר שביקר בדירה, את שראה שם במו עיניו. לא היה לו שום אינטרס שלא לתעד את העובדות כהווייתן ולא נמצא כל פגם בהתנהלותו בזירת העבירה. בנסיבות אלה לא מצאתי כל סיבה שלא ליתן אמון מלא בתיאורו המפורטים בדו"ח ותיאורים אלו, לרבות תיאורו את מצב הגופה, המקובלים עלי כמות שהם. זאת ועוד, תיאור מצב הגופה, כפי שצוטט לעיל, מפורט דיו כדי לקבוע שהוא תואם את תיאור של נאשם 1 ביחס לתנוחת גופת המנוח לאחר שהתמוטט ונפל ארצה מתבוסס בדמו.

הנה כי כן, בחינת הודאת נאשם 1 לגופה מלמדת, כי ההודאה נהנית מהיגיון פנימי ומסבירות ואף נמצאו בה אותות וסימנים למכביר, המוליכים גם הם למסקנה חד משמעית בדבר מהימנותה.

אך אין בכך סגי.

כאמור לעיל, לשם מתן מלוא המשקל הראייתי להודאה יש להעמידה גם במבחן החיצוני יציר הפסיקה, ולפיו, נדרשת תוספת ראייתית מסוג "דבר מה נוסף" לאימות האמור בהודאה.

"דבר מה נוסף" – המבחן החיצוני

17. בבסיס הרשעה על פי "הודיית חוץ" עומדת, כאמור, חזקת המהימנות, ולפיה, אין אדם מודה בביצוע דבר עבירה אלא אם כן ביצע אותה. לפיכך, דרישת ה"דבר מה" לביסוס הרשעה על פי הודיית חוץ, שנמסרה "חופשית ומרצון", מטרתה להסיר החשש שמא מטעמים נסתרים השמורים עם המודה הוא בחר להודות במעשה שלא עשה. למעשה, דרישת ה"דבר מה", באה כדי להגן על בית המשפט מפני טעות באותה המידה שהיא מכוונת להגן על המודה מפניו הוא. אשר על כן, משקלו ואופיו של ה"דבר מה" משתנה בהתאם לאמינותה הבסיסית של ההודאה כשלעצמה. בענייננו, לאחר שבחנתי את ההודאה לגופה ומצאתי כי ההודיה נותרה בחזקתה כהודיית אמת ואין עילה לפקפק במהימנותה, הרי שדי אם ימצא "דבר מה נוסף" טכני, המאמת פרט מהפרטים שמסר הנאשם בהודיה, כדי לבסס הרשעה על פיה.

18. אליבא דהמאשימה, וכך גם לטעמי, תוספות ראייתיות הממלאות אחר דרישת ה"דבר מה נוסף" בענייננו קיימות למכביר בתוך חומר הראיות, ואפרט.

השוואת ההודאה המלאה עם הנסיבות החיצוניות וממצאי הזירה מלמדת, שבהודאה נשזרו פרטים מוכמנים רבים התואמים את הממצאים האובייקטיביים שנתפסו בזירה ומוליכה למסקנה, כי רק מי שנטל חלק בעבירה ונכח בה יכול לדעת ולמסור פרטים, כפי שנמסרו. כך למשל, כמבואר בהרחבה בפרק הקודם, ידע נאשם 1 להוביל את חוקריו לדירה ולמקם בה את זירת הרצח וכך גם

מסר - בהודאתו ובמהלך השחזור, פרטים מוכמנים רבים כגון: ריבוי דקירות, השלכת סכיני הרצח בדירה, הפיכת הארון על פיו, המצאה של שתייה חריפה מסוג וודקה בתוספת XL בדירה ועובדת היותו של המנוח ערום שעה שנרצח. כמו כן, בעת השחזור תיאר ומיקם הנאשם את הריהוט בדירה, חרף העובדה שהייתה ריקה מתכולתה בשל שיפוצים. גם תיאורו את התנוחה בה הושארה הגופה, תאם את תיאור התנוחה בה היא נמצאה כפי המפורט בת/6.

ככלל, קובעת ההלכה כי "פרטים מוכמנים אותם מספר נאשם בהודייתו הינם 'דבר מה' משכנע ביותר" (ע"פ 803/96 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (לא פורסם, 17.6.97)). ידיעת פרטים מוכמנים עשויה אף להיחשב במקרים מסוימים כראיה מסבכת העולה כדי סיוע (עניין ניגים, פסקה 12; ע"פ 6679/04 סטקלר נ' מדינת ישראל, פסקה 26 [פורסם בנבו]).

בענייננו, הפרטים המוכמנים המצויים בהודייתו של הנאשם והמתייחסים באופן ישיר לאירוע הרצח ולנסיבות שאפפו אותו מספקים תוספת ראייתית ברמה גבוהה, אשר בהצטרפה לראיה המרכזית די בה כדי לבסס את הרשעתו.

בהקשר זה, לא למותר לציין, כי בעת החקירה חל צו איסור פרסום (71/ז) על הפרשה אשר אסר על כלי התקשורת לפרסם את פרטיה. עובדה זו מחזקת גם היא את המסקנה שנאשם 1 לא יכול היה לגלות את הפרטים האמורים זולת אם נטל חלק בעבירה. טענת הנאשם, לפיה, הוא המציא או ניחש את הפרטים הרבים אשר בדרך פלא תאמו את ממצאי הזירה, אינה עונה על מבחני השכל הישר והיא נדחית על אתר מפאת חוסר הגיונה וחוסר סבירותה.

אם כן, ראינו כי ניתן למצוא להודיית נאשם 1 ראיות חיזוק כלליות וקונקרטיות רבות. ראיות אלה מאמתות את הודייתו ומפיגות כל חשש בדבר גרעין האמת שבה. חלקן של ראיות אלה אף יכול היה לשמש כראיה מסבכת של סיוע, לו זה היה נדרש.

בסיום פרק זה אסכם ואומר, שהמבחן הפנימי והמבחן החיצוני של הודאות הנאשם מלמדים, כי ההודאות, לגופן, קוהרנטיות, משתלבות במציאות ונהנות מהיגיון ומלכידות פנימית, המצביעים על כך כי המדובר בהודאות אמת, אותנטיות, המשקפות נכונה את מעשי הנאשמים וכי נמצאו להן תימוכין חיצוניים, בבחינת "דבר מה נוסף". לאור האמור לעיל, אני מוצאת שההודאות מהימנות והאמור בהן משקף נכוחה את אשר אירע במציאות ולפיכך, אני נותנת להן את מלוא משקל הראייתי המתחייב.

טענת האליבי

19. בתשובתו לכתב האישום כבר נאשם 1 באשמה והעלה, לראשונה, טענת אליבי, לפיה גרס כי במועד ביצוע העבירה, הנקוב בכתב האישום, כלל לא היה בדירת המנוח. גרסת האליבי, מאחוריה התבצר גם בעדותו בבית המשפט, הציגה את התזה הבאה: במועד הרלוונטי – הוא יום 11.4.07, משעות אחר הצהריים ועד השעה 21:00 לערך, השתתף הנאשם במסיבה של מרכז על"ם,

ברחוב דרך מנחם בגין בת"א. לאחר מכן עזב את המקום עם חברו, סאמר נאסר (הידוע בכינויו "נינו" ולהלן: "נאסר") והלך עימו לביתו (של נאסר), ברחוב התקווה 91 בתל אביב. לגרסת הנאשם, הוא נשאר בדירה זו עד חצות לערך ולאחר מכן הלך לתחנה המרכזית הישנה. טענת האליבי, כפי שהוצגה לראשונה בבית המשפט, הינה טענה כבושה שבכבושות ובהקשר זה מציבה ההגנה בראש נימוקיה את הטענה כי כשלי חקירה הנוגעים לאי אזהרתו של הנאשם כדן ולאי מסירת המועד המדויק של הרצח המנוח, שללו, הלכה למעשה, את יכולתו של הנאשם להציג טענת אליבי סדורה.

20. טענה זו כבר עלתה ונדונה במסגרת הדיון במשפט הזוטא, שם קבעתי, כי אין בעובדה של אי אזכור תאריך הרצח כדי לפגום מהותית בחובת האזהרה וביכולתו של הנאשם לטעון "במקום אחר הייתי". קביעה זו התבססה למעשה על מסקנתי ביחס למודעות הנאשם באשר לאיזה רצח הוא חשוד, מתי ארע ומי הוא הנרצח.

יצוין, כי בסיכומיו זנח הסנגור את הטענה שנאשם 1 לא ידע, או לא הבין מיהו הנרצח והתמקד בטענה בדבר אי מסירת המיקום והמועד המדויק בו אירע הרצח, דהיינו, יום ה - 11.4.07, כמקפחת את יכולת הנאשם לטעון "במקום אחר הייתי" ולהציג אליבי. ברם, התשתית הראייתית שהניחה התביעה מפריכה טענה זו. ואבאר.

בעדותו במשפט הזוטא עמד הנאשם בתוקף על טענתו, ולפיה, בשום שלב לא נמסר לו התאריך בו בוצע הרצח:

"ש. אני אומר לך שגם בהמשך החקירה שהחקירה עברה לעניין הרצח והזוהרת מלכתחילה ידעת על מה מדובר, על הרצח של המנוח שהיה בתאריך הזה והזה 11.4.07, ידעת בדיוק על מה מדובר

ת. לא ידעתי.

ש. לא אמרו לך תאריך בשום שלב בחקירה?

ת. בשום שלב.

ש. לא אמרו לך את התאריך 11.4.07 בשום שלב?

ת. בשום שלב". (פרוט' עמ' 90 ש' 1-9).

דא עקא, שטענה זו של הנאשם נשללת מניה וביה מהעולה מתמליל החקירה ז'12, שהינה חקירתו הראשונה ונערכה עוד בטרם הובא לבית המשפט להארכת מעצרו בראשונה. במהלך חקירה זו, לאחר שהנאשם מכחיש כל ידיעה לגבי מועד הרצח, אומר לו החוקר במפורש מתי היה הרצח - 11 לאותו חודש, וכן מציין את מניינו ביחס למועד החקירה:

"לפני שבועיים וחצי...היה...באחד עשר לחודש, אחד עשר לחודש, היום אנחנו שלושים, יענו עבר עשרה ימים. שבועיים וחצי. בול. שבועיים זה ארבעה עשר יום, חצי זה שלוש, שבע עשרה יום. בול (לב) שבועיים וחצי" (שם, עמ' 76).

בהמשך החקירה ברי גם מתשובותיו של הנאשם שהוא יודע באיזה יום מדובר:

"חוקר: כן, אני אומר לך שביום הרצח אתה דיברת אתו

נחקר: לא ביום הרצח לא דיברתי אתו

חוקר: ...שואל אותך שאלה? מה, בטלפון דיברת אתו. בטלפון ביום הרצח דיברת אתו

נחקר: לא

חוקר: אתה בטוח.

נחקר: בטוח" (שם, בעמ' 79).

וכך גם מעיון בתמליל חקירת הנאשם מיום 1.5.07-30.4.07 (12/ז) עולה, כי החקירה נסבה על יום הרצח ובית המנוח, וגם ממה שנאמר בהקשר זה ברור שהנאשם יודע היטב על איזה רצח מדובר ומתי הוא אירע:

"חוקר: אתה היית בבית של עמוס

ת. לא.

ש. בטוח שלא היית בבית של עמוס

ת. בטוח.

...חוקר: ...באותו יום, מה אתה עשית באותו יום שעמוס מת.

נחקר: לא יודע

...ת. באתי לתחנה ישבתי אצל אבו חליל.

...ש. באותו יום ששמעת שהבחור נרצח בחדשות, נכון

ת. כן." (בעמ' 74 – 75).

מתוך המלל בולטת ובעלת משמעות העובדה, שבשום שלב של חקירה זו, למרות שהשם "עמוס" עומד במוקד החקירה, אין הנאשם תוהה מי הוא אותו "עמוס" בו מדובר, אינו שואל דבר להבהרה ואינו מביע שום הסתייגות ביחס לדברים הנאמרים, כפי שניתן היה לצפות מאדם שאינו יודע מאום. לא רק זאת אף זאת, מחילופי הדברים, תוכנם והגיונם הפנימי ברי, כי בידיעת הנאשם עובדות נוספות ומהותיות, וביניהן, שאותו עמוס נרצח, אימתי ארע הרצח והיכן הוא - הנאשם היה באותו יום (ז' 5 בעמ' 46, 47, ז' 12 עמ' 74-75).

21. יתר על כן, ניתן להתרשם מתגובתו ומתשובותיו של נאשם 1, שברי לו על מי ועל מה מדברים החוקרים, שאלמלא כן, הדעת נותנת, כי היה מתעניין מי הוא אותו נרצח, שהחוקר נוקב בשמו הפרטי בלבד, והיכן ומתי אירע הרצח. ברם, לא רק שהנאשם אינו אומר מלה וחצי מלה על כך שאינו יודע על מי ועל מה החוקר שח, אלא שניכר בו שכלל אינו מופתע מהשאלות המוטחות בו בהקשר לרצח, כגון, היכן היה ביום הרצח של אותו עמוס, מה עשה ואת מי פגש ש"קרה המקרה" ועוד. מה גם שהנאשם משיב על השאלות באופן ענייני, כאדם המעורה ומכיר היטב את העובדות ואינו מבקש מחוקריו לחזור על הפרטים, כפי שהיה מצופה ממי שאינו יודע מתי בוצעה העבירה בגינה הוא נחקר בזמן שהוא נדרש לספק תשובה לשאלה מה עשה באותה העת.

22. ואולם, אין זו האינדיקציה היחידה המוליכה למסקנה בדבר מודעותו של נאשם 1 לזהותו של הנרצח ולמועד הרצח. היא נובעת גם ממקורות נוספים, דוגמת תגובת הנאשם לאזהרה ובקונטקסט בו ניתנה.

לצורך זה מן הראוי לצטט את הדברים הבאים :

"טוב, תשמע, אני, הקצינה אמרה עכשיו, דיברתי איתה, היא אומרת לחקור אותך ברצח, אז אני מודיע לך שאתה עכשיו חשוד ברצח של אותו עמוס, כל מה שאתה אומר יירשם, עשוי לשמש כראיה נגדך, הימנעות מלהשיב לשאלות עשוי לחזק את הראיות נגדך, אוקיי?"

נחקר (הנאשם): יש משהו נגדי?" (12/ז עמ' 59).

בקביעת מודעותו של נאשם למועד בו ארע הרצח ישנה חשיבות לאופן בו הוצג בפניו הרצח, ובעיקר לתגובתו הספונטאנית של הנאשם לנתון זה. תגובה זו מעידה על פניה כי הנאשם לא הופתע כלל מהחשד שהוטח בו וידע במי ובמה מדובר. שהרי אלמלא הכיר את "אותו עמוס" ואלמלא ידע מה ארע לו לא כך היה מגיב לאזהרה, אלא מקדים ומתעניין במי מדובר ואף מנסה באופן ספונטאני לשחזר מה היו מעשיו אותה השעה. ברם, הנאשם מדלג על בירור האינפורמציה ומיד עובר לנושא המטריד אותו בקשר לרצח, והוא, האם יש למשטרה איזו שהיא ראיה לחובתו.

23. זאת ועוד. במהלך החקירות מסר נאשם 1 את גרסתו ביחס למעשיו במועד הרצח ואולם בכל אמרותיו, הגם שאלו נמסרו בסמיכות יחסית לאחר הרצח, אין כל אזכור לאותו סאמר, המשמש לו, כעת, בשלב מאוחר, כאליבי.

ודוק: חקירת הנאשם התבצעה כשלושה שבועות בלבד לאחר הרצח והנאשם אישר שידע על הרצח ואף זכר כי שמע עליו בטלוויזיה בזמן ששתה קפה במסעדת "אבו חליל".
וביתר פירוט.

כאמור, מתמליל החקירה מיום 1.5.07-30.4.07 (12/ז) עולה בבירור, שנאשם 1 זוכר מה עשה והיכן היה כששמע שהמנוח נרצח. מיד לאחר מכן, נראה שהחוקר מנסה לשחזר, יחד עם הנאשם, את מעשיו עובר לבוקר בו פרסום דבר הרצח. וכך, שואל אותו החוקר: **"אז מה עשית, אבל, מאיפה באת לאבו חליל? מאיפה היית? איפה היית, לפני אבו חליל איפה היית?"**

לטעמי, שיטה זו של היאחזות בנקודת עוגן הזכורה היטב לנחקר כדי לנסות ולשחזר את שאירע לפניו, עשויה לעזור לנחקר ולרענן את זכרונו, לא פחות ואולי אף יותר, מיידוע הנאשם אודות התאריך היבש, בו בוצע הרצח.

ואכן, נאשם 1 לא מבקש לדעת מהו התאריך עליו מדובר, כפי המצופה מאדם המנסה לשחזר את צעדיו במועד מסוים ולצורך זה נדרשת לו אינפורמציה נוספת: בתחילה הוא משיב כי הוא איננו זוכר היכן היה לפני שהגיע לאבו חליל, אך מיד לאחר מכן הוא נמלך בדעתו ואומר: "(לא ברור) **בתחנה המרכזית הישנה**"; החוקר מקשה עליו ושואל: **"איפה, אבל?"** והנאשם עומד על דעתו ומשיב: **"בתחנה, שם"**; החוקר איננו מרפה ומנסה לדלות ממנו פרטים נוספים כגון: האם

הסתובב בתחנה המרכזית משך כל הלילה, את מי פגש ובלוויית מי הסתובב, אך הנאשם מתבצר בעמדתו ומשיב כי הסתובב לבדו במשך כל הלילה.

בשלב זה מנסה החוקר לעמת את נאשם 1 עם מידע שמסר קודם לכן, ולפיו, נפגש עם הנאשם 2 בתחנה המרכזית, כשבועיים וחצי לפני תחילת החקירה, ובאותו ההקשר מוסיף החוקר ושואל במפורש, האם הוא יודע מתי בדיוק אירע הרצח. משהשיב הנאשם כי הוא אינו יודע, מסר לו החוקר את הפרטים הבאים: **"באחד עשרה לחודש, אחת עשרה לחודש. יעני עבר... (לא ברור) ... שבועיים וחצי. בול. שבועיים זה ארבע עשרה יום, חצי זה שלוש, שבע עשרה יום. בול (לא ברור) שבועיים וחצי"**. (12/ז בע' 76)

ויודגש, פרטים אלה, הכוללים את התאריך המדויק בו ארע הרצח ואף ממקמים את מועד הרצח ביחס למועד החקירה, נמסרו לנאשם בעת חקירתו מיום 1.5.07, עוד בטרם הובא לבית המשפט לצורך הארכת מעצרו בראשונה.

במצב דברים זה, לא ברור מדוע מתעקש הסנגור על כך שמועד ביצוע הרצח הובא לידיעת הנאשם, לראשונה, בשעות אחר הצהריים של יום 4.5.07.

לא זאת אף זאת, ביום 01.05.07 מסר הנאשם גרסה עתירת פרטים ביחס למעשיו ביום שקדם ליום הרצח וגרסה דלה יותר ביחס ליום הרצח עצמו, וכך סיפר:

"יום לפני ששמעתי על הרצח הייתי יושן בזולה זה בית רגיל שקרוב לשכונת שפירא. יש שם אור בבית ואני נכנס לבית הזה דרך הגג כי אין לו דלתות ואין לו חלונות. אני ישנתי מהשעה 10:30 בבוקר עד שעה 8 בערב. ומשם הלכתי, שטפתי את הפרצוף היה לי בקבוק מים שם, שטפתי את הפרצוף בזולה הזאת רק אני יושן שם אין לי שם ברגים יש לי רק השמיכה וכרית ומזרון. אחרי ששטפתי פני הלכתי ואכלתי במסעדה ראש העיר קניתי לי שאוורמה, ואחרי זה הסתובבתי ושתתי קולה בתחנה מרכזית ואחרי זה הלכתי לגניה במכון הליווי ששם היא עובדת הסתובבתי איתה בתחנה מרכזית הישנה התחלנו להסתובב וישבנו אצל חברים שלי בשכונת שפירא ישבנו אצל חבר שלי חמודי... ואחרי זה אני נשארתי אצלו והיא היתה איתי וגם חמודי היה בבית אז עשינו אוכל אכלנו חומוס וגבינה דברים כאלה אחרי זה ישבנו והתחלנו לשחק קלפים ואחרי זה שתינו אבסולוט אחרי זה נשארתי אצלו עד הבוקר ואחרי זה אני וגניה הלכנו לזולה של הבניין איפה שאני ישן, מקום אחר לא בשכונת שפירא. היא נכנסה מהחלון וגם אני נכנסתי מהחלון אחרי שזה ישנו שם אמרתי לה אני עייף גם את עייפה אמרה לי לא ואחרי זה אמרה שהיא צריכה ללכת למכון, היא חזר לבד ואחרי זה אני ישנתי. התעוררתי בשעה 8 בערב ואחרי זה ירדתי לתחנה המרכזית למסעדה ואחרי זה ראיתי את פריד אני מכיר אותו מהתחנה מרכזית הישנה הוא כל פעם אני רואה אותו מסתובב הוא היה אוכל אצל נאגי והוא הזמין אותי לאכול. הוא אכל חומוס ועל האש. ואחרי זה שאכל הוא אמר לי שלום והלך לכיוון התחנה מרכזית הישנה.

ש: אתה אכלת איתו

ת: לא.

...

ש: אחרי שהוא הלך מה עשית?

ת: כלום נשארתי יושב שם ואחרי זה הלכתי אצל גנייה למכון. זה היה שעה 10 בלילה ואחרי זה התחלנו להסתובב בגינה בתחנה מרכזית ואחרי זה היא הלכה שהיא הלכה למכון כבר היה בוקר אמרה שהיא צריכה לעבוד בבוקר ואני ישבתי אצל אבו חליל שתיתי קפה. זה היה כבר 10 בבוקר ששם היו זקנים ואז אני שמעתי על הרצח."

24. עיינו הרואות, הנאשם זכר פרטי פרטים מהיום שקדם ליום הרצח וגם על מעשיו ביום הרצח עצמו ידע לספר לא מעט. והנה, בגרסה זו, כמו גם ביתר המידע שמסר הנאשם לחוקריו, לא נמצא אזכור, ולו ברמז, למפגש עם אותו סאמר נאסר, כפי טענתו לאליבי בבית המשפט, וזאת, כאשר ברי לו כי הוא נחקר אודות מעורבותו ברצח. לאור כל האמור לעיל ניתן אפוא לקבוע, כי למרות שעד ליום 4.5.07 האזהרות שהוזהר הנאשם לא הכילו פירוט רב של החשדות נגדו, למעט העובדה שהוא חשוד ברצח עמוס, הוכח כי מראשית החקירה הבין הנאשם היטב באיזה רצח הוא חשוד ואף ידע באיזה מועד אירע הרצח.

ואוסיף, אפילו לא זו הייתה מסקנתי, מוסכם על הכל, שביום ה- 4.5.07 הוזהר הנאשם באזהרה מלאה, שכללה את כל הפרטים הנדרשים לחשדות נגדו בגין רצח. לכן, גם אם נותר איזה שהוא בדל של ספק לגבי מודעות הנאשם בקשר לפרטי הרצח בגינו הוא נחקר, הרי הוא הוסר כליל לאחר שהובל לבניין בו נמצאת דירת המנוח – היא זירת הרצח, ובאותו מעמד הוצגה לו תמונתו של המנוח והתאריך המדויק של הרצח נמסר לו בצורה מסודרת.

לאורן של קביעותיי ביחס למודעות הנאשם לפרטי הרצח בעטיו נחקר, נדחית מאליה טענת ההגנה הגורסת, כי התנהגות החוקרים פגעה פגיעה מהותית בזכותו של הנאשם לדעת במה הוא חשוד ומתי והיכן בוצעה העבירה, וממילא נשמט הבסיס תחת הטענה כי פגיעה זו קיפחה בפועל את יכולתו להציג אליבי ולטעון "במקום אחר הייתי". יחד עם זאת ולמעלה מהנדרש, גם לגופו של עניין ולאחר בחינת עדיות האליבי מטעם ההגנה, לא השתכנעתי כי יש באלה כדי לעורר, ולו ספק, ביחס לשאלת הימצאותו של הנאשם בדירה בעת הרצח. ואפרט.

גרסה כבושה

25. ראשית, בטרם אבחן את טענת האליבי שהציג הנאשם בבית המשפט לגופה, ואתייחס להיותה "גרסה כבושה" כמובנה בפסיקה, אציין כמושכלות ראשוניים לדיון זה כי על אף העובדה שטענת האליבי הינה טענת הגנה, הנאשם אינו נושא בנטל השכנוע לגביה, אלא בנטל הבאת הראיות בלבד. לכן, די בכך שיישאר ספק, שמא הנאשם היה ב"מקום אחר" בזמן ביצוע העבירה על מנת שייחנה מטענת האליבי. (ראו לעניין זה ע"פ 4297/98, הרשטיק נ' מדינת ישראל, פ"ד נד (4) 673 (להלן: "פס"ד הרשטיק").

יחד עם זאת, הלכה פסוקה ומושרשת היא כי ערכה ומשקלה של עדות כבושה מועטים ביותר, לעיתים עד כדי אפסות, כל עוד העד לא נתן הסבר מניח את הדעת לשאלה מדוע כבש את עדותו

ומדוע החליט לחשפה בשלב מאוחר. ודוק, כלל ראייתי זה חל גם על עדותו של נאשם במשפט, כפי שנפסק זה מכבר בע"פ 5730/96 גרציאני נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו):

"...גם נאשם הכובש את גרסתו חייב ליתן הסבר סביר ואמין בדבר הטעם לכבישתה של הגרסה; ובמקום שלא ניתן טעם כזה, נושאת הגרסה המאוחרת תווית של חשד, שמא היא כוזבת. תווית כזו טעונה הסרה; וכל עוד לא הוסרה הריהי מעיבה על אמינותה של הגרסה"

26. בענייננו, כאמור, נאשם 1 העלה את גרסת האליבי, ולפיה, ביום הרצח נכח במסיבה של עמותת על"ם, שהתקיימה ברחוב מנחם בגין 7 בתל אביב, ולאחריה הלך יחד עם חברו סאמר לביתו של האחרון, שם בילו שניהם עד לשעה 1:00 בלילה לערך. ואולם, חרף העובדה שגרסה זו נשמעה מפי הנאשם לראשונה מעל דוכן העדים, לא נשמע מפיו כל הסבר המסביר את האוזן לסיבה בעטייה כבש בליבו את גרסת האליבי עד לפתיחת משפטו. גם כשעומת נאשם 1 בחקירתו הנגדית עם הודעותיו במשטרה, אשר במסגרתם מעולם לא הזכיר את התרחיש נשוא טענת האליבי, לא הוצל מפיו שום הסבר שיהיה בו כדי להניח את הדעת ולהוות סיבה ממשית לכבישת הטענה עד שלב כה מאוחר. אדרבא, תשובותיו של הנאשם היו לאקוניות ובמרכזן התזה הנוחה, כי בזמן שנחקר פשוט לא זכר את שעשה במועד הרצח. וכך נשמעו הסברי הנאשם בבית המשפט:

"ש. לפני שהודית אמרת אמת במשטרה?

ת. כן.

ש. אני אומר לך שמעולם במשטרה לא הוזכר שמו של סאמר נאסר המכונה נוני לא הוזכר רח' התקווה 91 ולא מסרת אליבי שהוא המסלול שתיארת פה, על"ם, סאמר נאסר וחזרה לת"א, מדוע לא מסרת את זה ואיך פתאום נזכרת באליבי הזה?

ת. בחקירה לא נזכרתי בזה. הייתי מבולבל. אחרי שהודיתי, אח"כ התחלתי להיזכר איפה הייתי.

ש. מתי אחרי שהודית נזכרת?

ת. לא זוכר.

ש. בימים אחרי שהודית, בחודשים, אחרי שהוגש כתב אישום?

ת. אני חושב אחרי שהוגש כתב אישום נזכרתי.

(עמ' 80 לפרוטוקול)

...

ש. במשטרה שבועיים אחרי הרצח שאלו אותך על יום 11.4.07, חשפת דברים, לפעמים אמרת "אני לא זוכר", סיפרת שהיית עם חברה שלך ... בזולה, בשכונת שפירא ועוד ... שאלו אותך גם באיזה מקומות לינה אתה יכול להיות ומסרת מקומות שונים אבל מעולם לא אמרת סאמר נאסר בתקווה 91 שהיית שם ועשית כביסה?

ת. אמרתי לך שלא נזכרתי בו אז. התחלתי להיזכר בו לאחר מכן.

....

ש. בשלבי המעצר ימים שהובילו אותך להארכות מעצר, לא נזכרת, לא אמרת לסנגור, תשמע יש לי אליבי?

ת. לא נזכרתי בכלל.

ש. אבל כל הזמן בחקירות שאלו אותך איפה היית וניסו לשחזר איתך יום לפני יום אחרי ולא אמרת את זה?

ת. הייתי מבולבל.

(עמ' 81 לפרוטוקול)

ובהמשך:

ש. ב/6, העדות שלך במשטרה, שואלים אותך על ליל הרצח ואתה אומר שהלכת לג'ינה למכון: "אחרי זה התחלנו להסתובב בגינה ... ואז שמעתי על הרצח". אתה מתאר שכל הלילה אתה מסתובב עם ג'ינה חברה שלך, לא עם סאמר נאסר לא כביסה ולא כלום. מה אתה אומר על הגרסה הזאת?

ת. אין לי מה להגיד.

(עמ' 88 לפרוטוקול)

ברי לכל, שלא להסברים מעין אלו כיוונה דרישת הדין בקביעה כי על הנאשם לספק הסבר סביר ואמין לכבישת גרסתו. הסברים מעין אלה שהובאו לעיל אינם עונים על דרישת הדין ולפיה, כאמור, ההסבר שמספק הנאשם בדבר הטעם לכבישת גרסתו צריך להיות סביר, אמין ומשכנע. דומה, כי גם הסנגור המלומד הבין כי אין די באמירות אלה של הנאשם בעדותו ולכן בסכומיו התבסס טיעונו ביחס לכבישת הגרסה על התנהגות החוקרים אשר, לשיטתו, במחדליהם קיפחו את זכותו של הנאשם ואף שללו את יכולתו למסור גרסת אליבי. ואולם טענה זו נדונה בפתחו של פרק זה ונדחתה.

בשלב זה, אפוא, ניתן לקבוע שניסיון ההגנה לספק טעם שיש בו כדי להסביר מדוע זה נשמעה גרסת האליבי, לראשונה, בבית המשפט – לא צלח. משכך, ובהתאם להלכה הנוהגת, המשקל הראייתי שיש ליתן לגרסה זו נמוך עד אפסי, כפי שנפסק בנסיבות דומות בפס"ד הרשטיק:

"טענת האליבי מהווה "גרסה כבושה", שהרי הועלתה לראשונה בעדות המערער בבית המשפט ועל פי ההלכה הפסוקה, בהעדר הסבר לכבישתה ולחשיפתה המאוחרת, שואף משקלה הראייתי לאפס"

גרסת האליבי

27. לתמיכה בגרסת האליבי שהציג נאשם 1 בבית המשפט, העידה ההגנה שלושה עדים: עידן בן אשר (להלן: "עידן"), מנהל מרכז בפרויקט "ערים בלילה" בעמותת על"ם, דורית פרידמן (להלן: "דורית"), מנהלת הפרויקט "ערים בלילה" בעמותת על"ם וחברו של הנאשם – סאמר. למעשה, עדותם של עידן ודורית תומכת בגרסת הנאשם בכל הנוגע לנוכחותו במסיבה של מרכז על"ם. מהימנותם של עדים אלה לא נסתרה ואף מטעמה של המאשימה לא נשמעה כל טענה כנגד

אמינותם או אמיתות עדותם. דא עקא, שלשאלת קיומה של המסיבה או להשתתפות הנאשם בה אין רלוונטיות ממשית לסוגיה הנדונה, שכן אין חולק על כך שהמסיבה הסתיימה לכל המאוחר סביב השעה 20:30 ("התחלנו ב 19:00 ואני חושבת שזה הסתיים ב- 20:30, 21:00 וסגרנו" עדות דורית עמ' 102 לפרוט'), בזמן שמעשה הרצח עצמו אירע, על פי הנטען, בין השעות 22:30 – 23:00 (כשעת המוות מוערכת ע"י פרופ' היס כשעה 23:15 (ת/3)). לא זו אף זו, שני העדים לא יכלו להצביע על השעה המדויקת בה עזב הנאשם את המסיבה, ועידן שנשאל במפורש האם "יכול להיות שהנאשם 1 הגיע, אמר שלום הצטלם ויצא?" לא שלל את האפשרות והשיב: "יכול להיות שזה קרה" (עמ' 101 לפרוט' בשי' 7).

בין אם כך ובין אם כן, המסיבה אינה מספקת לנאשם אליבי לשעות בהן בוצע הרצח, ולית מאן דפליג, כי גם לאחר המסיבה נותר לו די זמן כדי להיפגש עם נאשם 2 ולהגיע עמו לביתו של המנוח. בהערת אגב יצוין, כי ביתו של המנוח קרוב מאוד, פיזית, למקום בו התקיימה המסיבה.

28. העד הנוסף, נאסר, סיפק לנאשם אליבי לשעות הרצח עצמן, בהעידו כי הנאשם בילה עמו, בין היתר, בביתו שברחוב התקווה 91 בת"א (להלן: "בית נאסר"), מהשלב שלאחר סיום המסיבה בעמותת על"ם ועד לשעה 01:00 בלילה לערך. לגרסתו של נאסר, בתום המסיבה הוא הזמין את הנאשם להתארח בביתו כדי שלא ישוטט ברחובות וייעצר. השניים, כך נאסר, הלכו יחד לביתו כשהוא רכוב על אופניים והנאשם פוסע לצידו ברגל ולעתים מצטרף לרכיבה בישיבה על ה"רמה" של האופנים. לדבריו, לאחר שהגיעו לביתו נחו ואכלו ממתקים שקיבלו במסיבה, הלכו יחד למכבסה ציבורית ברחוב האצ"ל, שם כיבסו וייבשו את בגדיו של סאמר ("לנאשם 1 לא הייתה כניסה זו הייתה רק כניסה שלי" עמ' 91 לפרוט'). לאחר מכן חזרו הביתה, צפו בטלוויזיה ושמעו מוזיקה עד לחצות הלילה, לפחות. בשלב זה, ביקש הנאשם לעזוב את הבית והוא יצא לשוטט אך חזר אל הבית למחרת בבוקר.

לכאורה, אם כן, היה בכך כדי להוות אליבי לנאשם 1 ביחס לפרק הזמן הרלבנטי לביצוע הרצח. אלא שאליה וקוץ בה. גרסה זו, אותה מסר נאסר מעל דוכן העדים בביטחון ובשטף, תוך שהוא משבץ בה פרטים שוליים לכאורה, אשר ככלל מעידים על אמינות הגרסה, נסתרה דווקא ע"י עדות הנאשם עצמו. אמנם, קווי המתאר של שתי הגרסאות דומים, אך ככל שנדרשו הנאשם ונאסר לפרטי הגרסה הכללית, עלה ובלט השוני שבין הגרסאות. שוני ההופך את גרסת האליבי למשענת קנה רצוף, ותו לו.

כך, בעמדו על דוכן העדים סיפר נאשם 1, כי בתום המסיבה הלך רגלית יחד עם נאסר לביתו (עמ' 73 לפרוט' ש' 13), בעוד שנאסר תיאר כיצד חזרו לביתו מהמסיבה כשהוא רכוב על אופניים ולפרקים מרכיב את הנאשם על ה"רמה".

הנאשם המשיך וסיפר שבדרך לביתו של נאסר פגש את חברו קיפאח ג'באר והלה אמר לו שאביו מחפש אותו ומבקש לדבר איתו באמצעות הטלפון הנייד שלו. לגרסת הנאשם, הוא המתין שאביו יתקשר שוב לטלפון של קיפאח ולאחר מספר דקות הוא אכן התקשר. רק לאחר ששוחח עמו נפרד הנאשם מקיפאח והמשיך לביתו של נאסר.

בגרסת האליבי שמסר נאסר לא נמצא כל זכר לפגישה הלילית והמקרית עם קיפאח, המתוארת לעיל.

ודוק: המדובר בפגישה שארכה למעלה מכמה דקות וכללה, לגרסת הנאשם, שיחת טלפון עם אביו. הדעת נותנת, שלו היה נאסר נוכח בסיטואציה ספונטאנית שכזו, שאף גרמה להם להתעכב בדרך הביתה, הוא היה מספר עליה.

גם לגבי השעה בה עזבו את המסיבה לא היו הנאשם ונאסר תמימי דעים. לגרסתו של נאסר: **"ייצאנו משם ב-19:00"** (עמ' 91 לפרוט' ש' 10) ואילו לגרסת הנאשם הוא נשאר במסיבה **"עד השעה 21:00"** (עמ' 73 לפרוט' ב' 11) דהיינו, פער של שעתיים תמימות. לא זו אף זו, גם בעניין נוסף לא הייתה גרסתם זהה. בעוד שהנאשם סיפר, כי באותה הזדמנות בה התארח אצל נאסר הם כיבסו את בגדיהם במכונת הכביסה המצויה בבית: **"בבית של נאסר ישבנו, עשינו כביסה של הבגדים שלי ושלו במכונת כביסה..."** (עמ' 80 לפרוט' ש' 3) ואף הוסיף שמדובר בעניין שגרתי **"תמיד אני משאיר את הכביסה שלי בביתו של נאסר"**, הייתה גרסת נאסר אחרת: **"... ואחרי זה הלכנו ועשינו כביסה ברחוב האצ"ל, יש שם מכבסה ציבורית שאפשר לעשות בה כביסה. בבית ההוא לא הייתה מכונת כביסה. הלכנו כמה רחובות מעבר לבית כדי לעשות בה כביסה. שם גם ייבשנו את הכביסה... לנאשם 1 לא היתה כביסה זו היתה רק כביסה שלי."** (עמ' 91 לפרוט' ש' 20 ואילך). והדברים "מדברים בעד עצמם".

29. הנה כי כן, בחינת הגרסאות לפרטיהם מגלה סתירות מהותיות וחושפת את מלוא מערומיה של גרסת האליבי של נאשם 1.

הדעת נותנת, כי גרסת אליבי המשקפת את המציאות תעמוד איתן גם בבחינת פרטיה, שכן כאשר שני אנשים שונים נדרשים לתאר חוויה משותפת אין כל סיבה לכך שימצא שוני בין הפרטים העובדתיים ה"יבשים" והפשוטים שהם מוסרים. ודוק: בענייננו, אין המדובר בהבדלים הנוצצים בדרכים השונות בהן חווה כל אחד מהמשתתפים את החוויה. מקורו של הפער בין הגרסאות נמצא דווקא בפרטים הללו אשר מצופה היה ממי שהאמת בפיו כי ידיק בהם בקלות ובטבעיות.

אשר על כן, מקובלת עלי אבחנתו של ב"כ המאשימה, ולפיה, נאשם 1 ונאסר הצליחו לתאם גרסת אליבי בקוויה הכלליים, אך לא עלה בידם לתאם את פרטי הפרטים של הגרסה וכך, כפי שקורה חדשות לבקרים במסירת דבר שקר, דווקא בחינת הפרטים הפשוטים לכאורה, ממוטטת את הגרסה כולה ומלמדת על הקנוניה שבבסיסה.

ובכך לא סגי. ממצא אובייקטיבי נוסף בדמות איכון הטלפון של קיפאח ג'באר, אשר היה בעת הרצח בשימוש של הנאשם, קושר אותו לזירת הרצח ואף הוא מפריך את גרסת האליבי ומחזק את מהימנות ההודאה.

איכון הטלפון הנייד של קיפאח

30. במסגרת הודאתו סיפר נאשם 1, כי במועד הרצח ועובר לו השתמש במכשיר טלפון סלולארי שמספרו 3988251-052, השייך לחברו קיפאח (להלן גם: **"הטלפון של קיפאח"** או **"הטלפון הסלולארי"**).

מן הראוי לציין, כי בחקירות שקדמו להודאה הכחיש נאשם 1 שביום הרצח השתמש בטלפון של קיפאח וטען שאף על פי שעשה בו שימוש היה זה כחודש לפני מועד הרצח ולא בתקופה הרלבנטית. והנה, בגרסת האליבי מעל דוכן העדים, שהועלתה, יש לזכור, לאחר שהנאשם כבר ידע כי השיחות שבוצעו בליל הרצח קושרות אותו לאותו מכשיר טלפון ספציפי, הציע הנאשם תזה חדשה. על פי גרסה משופצת זו שהותאמה לראיות החיצוניות, הגם שהטלפון של קיפאח לא היה בשימוש הקבוע בליל הרצח הוא אכן שוחח באמצעותו עם אביו, באותו יום עצמו, אך זאת בניסיונות ספציפיות - שעה שפגש באקראי בקיפאח בעת שהיה בדרכו מהמסיבה לביתו של נאסר.

דא עקא, שכנגד שלל הגרסאות של נאשם 1 ביחס לשימוש שעשה בטלפון הסלולארי, ניצבות איתנות ראיות אשר בהצטברותן מקימות מסקנה אחת ויחידה, זו דווקא הקושרת אותו לזירת הרצח וחושפת את גרסת האליבי שלו במלוא מערומיה.

ראשית יצוין, כי אין חולק על העובדה שאופן יצירת הקשר של נאשם 1 עם משפחתו כלל פרוצדורה, ולפיה, אביו של הנאשם נהג להתקשר אליו באמצעות הטלפון של איסמעיל סרחאן, מורה המתגורר בכפר מוצאו של נאשם 1 – כפר פרעה (להלן: **"איסמעיל"**).

מפלט השיחות הנכנסות של המכשיר (ת/44) עולה, שבליל הרצח נכנסה לטלפון שיחה ממכשיר הטלפון של איסמעיל. לשיחה זו אין כל הסבר, זולת זה התומך בהנחה שבליל הרצח היה המכשיר בשימוש של נאשם 1 והשיחה מהטלפון של איסמעיל כוונה ואף הגיעה אליו. דברים אלה יפים גם ביחס לעובדה שבליל הרצח נתקבלה במכשיר הטלפון שיחה נוספת ממספר טלפון הממוקם בשטחים ושייך אליו איש נאשם 1 בחקירתו מיום 30.4.07 כי הוא שייך לדודו (ז/4 בע' 38 ביחס למספר – 8173314-059).

יצוין, כי בעדותו בבית המשפט הכחיש נאשם 1 כי המספר הנ"ל שייך לדודו והעיד כי מספר טלפון זה אינו זכור לו כלל (עמ' 85 לפרוט' בש' 20).

פרט נוסף ביחס לשיחות הנכנסות לטלפון הוצל מפי נאשם 1 בהודייתו (ז/52), שם סיפר כי בליל הרצח טלפן אליו קיפאח ממספר באזור חיוג 03 וביקש ממנו להחזיר לו את מכשיר הטלפון שלו. לא זו אף זו, כאשר נשאל האם הוא מזהה את מספר הטלפון 6874899-03, המופיע בפלט השיחות כשיחה שהתקבלה מטלפון ציבורי, הסביר נאשם 1 כי זוהי בדיוק השיחה מקיפאח שעליה דיווח קודם לכן. ודוק: נאשם 1 אף נשאל האם הוא זוכר את המספר, או את השיחה עצמה, והשיב: **"המספר והשיחה" (ז/52 ג' 8 ש' 250)**.

בעדותו בבית המשפט עומת נאשם 1 מול נתון זה והוא נדרש לשאלה המתבקשת, מדוע אם כן בדה סיפור חסר כל שחר, שאין לו שום אחיזה במציאות ולא עלה בידו לספק הסבר המניח את הדעת זולת האמירה המתחמקת: **"אין לי מה לומר"** (עמ' 86 לפרוט' בש' 20).

יוצא אפוא מכל האמור לעיל, כי הנתונים האובייקטיביים הנלמדים מפלט השיחות (ת/44) מתיישבים עם המסקנה שבליל הרצח היה מכשיר הטלפון בשימוש של נאשם 1 ולא בשימוש של קיפאח, כפי שטען בבית המשפט.

זאת ועוד, בבית המשפט העיד נאשם 1, כי בהולכו מהמסיבה לביתו של נאסר נקרה בדרכו קיפאח ומסר לו כי אביו מנסה להשיגו בטלפון. לטענתו, הוא המתין מספר דקות עם קיפאח עד שאביו התקשר שוב ואז שוחח עמו. גרסה זו המבוססת על מקריות רבה ומעוררת פליאה אינה הגיונית או סבירה בעיני כשלעצמה, ומעבר לכך, היא עומדת בסתירה מוחלטת לעולה מדו"ח איכון הטלפון של קיפאח, ולפיו, לא ייתכן שמכשיר הטלפון היה בשעות הרלוונטיות בשכונת התקווה, כפי שטוען עתה נאשם 1 (נראה עדותו של רוני אברהמי, עורך דו"ח האיכון (להלן: "אברהמי"), בעמ' 66 לפרוט')).

יתרה מזאת, מדו"ח האיכון ומעדות אברהמי עולה, כי בערב הרצח אוכן הטלפון באתר "סלמה-בזק" המכסה את איזור התחנה המרכזית הישנה ואת אזור שדרות הר ציון, לרבות רח' העלייה. לאור זאת, נראה שממצאי חוה"ד של אברהמי בשילוב עם העולה מפלט השיחות הנכנסות (ת/44) מתיישבים היטב עם הודאת נאשם 1 ומפריכים מניה וביה את גרסת האליבי שמסר בעדותו.

ג. נאשם 2

ראיות פוזיטיביות בדבר נוכחות נאשם 2 בזירת הרצח והכחשתו בחקירה

ממצאי DNA בדמות טביעות אצבע וטביעת רגל

31. בדירתו של המנוח נמצאו ממצאים אובייקטיביים הקושרים את הנאשם 2 באופן חד משמעי לזירת הרצח, ועל כך אין חולק.

בין היתר, נמצא DNA של הנאשם 2 על כוס שתייה, שסומנה כמוצג 14 לחקירה, כמבואר בת/9 (עמ' 6 פסקה 2) ועל בדל סיגריה אשר נאסף גם הוא בזירה, כמבואר בת/10.

חרף עובדה זו, בכל חקירותיו במשטרה, להוציא חקירה אחת אשר פרטיה ידונו בהמשך, טען נאשם 2 שמעולם לא שוחח עם המנוח וממילא לא נכח בביתו, גם לא בליל הרצח. יחד עם זאת, יש לציין, שהנאשם אישר היכרותו עם המנוח שמקורה במועדון גייז הנמצא בתחנה המרכזית הישנה. כמו כן, ידע הנאשם לספר כי המנוח הוא יהודי ואף נקב בשם משפחתו, מיד כשנתבקש לעשות כן.

נאשם 2 דבק בגרסה זו, המכחישה כל קשר לזירת האירוע גם כשהוצגו בפניו ממצאי מז"פ חד משמעיים, הקושרים אותו בקשר בל ינותק לזירת האירוע וגם כאשר הוצגה בפניו הודאתו המפלילה של נאשם 1.

ודוק: במהלך החקירה הסבירו החוקרים לנאשם 2 היטב את משמעות תפיסת ממצא ה - DNA בזירה ואף נתנו לו אין ספור הזדמנויות לחזור בו מגרסתו משוללת ההיגיון ולמסור תחתיה גרסת אמת, אך נאשם 2 עמד איתן על דעתו ולא מש מגרסתו.

לשם המחשה אביא להלן מספר דוגמאות להתנהלות נאשם 2 במהלך החקירה:
"דובר א': לא ראית שום דבר, לא עשית שום דבר? בבית של "עמוס" לא היית?"

דובר ב': לא הייתי.

דובר א': אף פעם?

דובר ב': אף פעם.

דובר א': ולו בפעם אחת? הזדמנות? אולי נכנסת בטעות?

דובר ב': בטעות? איך נכנסתי בטעות? " (ת/57 ע' 58).

ובהמשך:

דובר א': פעם נוספת אני נותן לך הזדמנות, אולי בטעות ובמקרה או עם חבר, אולי פעם

בהיסטוריה שלך, נכנסת לבית של "עמוס"

דובר ב': אין סיכוי. (שם, בע' 61)

כאמור, גם כאשר הציגו החוקרים לנאשם 2 ממצאים אובייקטיביים המעידים על הימצאותו

בדירה, המשיך להתבצר בגרסתו:

כך, כשהובל נאשם 2 לביתו של המנוח, פנה אליו החוקר כדלקמן: "... בחקירה שלך שאלתי אותך

האם פעם... אישרת שאתה מכיר את עמוס, אמרת לי לא. הצגתי בפניך את העובדה שטביעות

אצבע שלך נמצאו בדירה של עמוס, אמרתי לך אתה לא יודע להסביר לי איך טביעות אצבעות

שלך הגיעו לדירה של עמוס. לכן החלטנו להביא אותך לבית. עכשיו אנחנו נמצאים ברח' העלייה

41 אתה מכיר את המקום?

והנאשם השיב בשלילה והתמיד בכך לכל אורך החקירה, כמודגם:

דובר א': מכיר את הרחוב?

דובר ב': לא.

....

דובר א': אתה היית במקום?

דובר ב': לא.

דובר א': בטוח?

דובר ב': כן.

דובר א': אף פעם כל החיים שלך לא היית במקום הזה?

דובר ב': לא.

...

דובר א': במקום הזה, בוא תסתכל, בוא, כאן אתה היית פעם?

דובר ב': לא.

...

דובר א': הזדמנות אחרונה פריד.

דובר ב': לא הייתי.

דובר א': אני נותן לך עוד הזדמנות.

דובר ב': לא הייתי. (פרוטוקול ההובלה, ת/62 ע' 3-2).

וכך, גם בחקירתו מיום 8.5.07:

ש: האם אתה יודע שטביעת אצבע שלך נתפסה בזירת האירוע, האם זה ברור לך

ת: מה פתאום זה לא יכול להיות. איך מקום שאני לא הייתי בו זה הגיע אלינו.

ש: אני מציג בפניך מברק ממעבדת הפיתוח ט"א שנשלח אלי היום 8/5/07 ובו מצוין שנתפס

ט"א שלך בזירת האירוע מה יש לך לומר על כך?

ת: זה הראה לי אותו הקצין אבל אתה אומר שקבלת ת המברק היום אז איך הקצין הראה לי את

המברק הזה לפני יומיים?

ש: אתה עדיין לא ענית לי לשאלה איך אתה מסביר את העובדה שטביעת אצבע שלך נמצאה

בזירת האירוע

ת: לא יודע באמת לא יודע איך מקום שלא הייתי בו איך זה הגיע לא יודע.

ש: אני מציג בפניך את מברק בשנית ומראה לך דבר נוסף ... כיצד אתה מסביר שגם חלק של כף

רגל ימין שלך נמצא בזירת אירוע הרצח?

ת: אני לא יודע איך טביעת אצבע שלי הגיע לשם אתה רוצה להגיד לי שאני ידע איך הרגל שלי

הגיע לשם

...

ש: איך אתה מסביר ש DNA שלך נמצא בזירת האירוע במספר מקומות?

ת: לא נכון בטח שזה לא נכון טביעת אצבע שלי שם ככה אתה אומר ואני לא יודע איך זה הגיע

לשם אתה רוצה לומר שהרוק שלי ה DNA כאילו הגיע לשם... (ת/69 ע' 1-2)

מהטקסט ניתן לראות בבירור שנאשם 2 מבין את משמעות הראיות שנתפסו בזירה ביחס אליו, אך

במקום לסבר את אוזני החוקרים ולספק הסבר כלשהו להימצאותו בזירה, כפי המצופה מנחקר

סביר במצבו, הוא בוחר להתבצר בהכחשתו ולא למסור שום פרט שעשוי לשפוך אור על הפרשה.

שימוש במכשיר הטלפון של המנוח

32. ראה נוספת הקושרת את הנאשם 2 לזירה, מקורה בשימוש שעשה במכשיר הטלפון של

המנוח בליל הרצח.

במסגרת הודעה מוסכמת שהגישו הצדדים לבית המשפט וכן בעדותו בבית המשפט, אישר נאשם 2

שביצע שיחות טלפון פרטיות מהמכשיר הסלולארי של המנוח, ואולם, כשעומת מול נתון זה

בחקירתו המשטרה הכחיש נאשם 2 את הטענה, ומשנשאל כיצד הוא מסביר את העובדה שבליל

הרצח ובסמוך לו יצאה מהטלפון של המנוח, בין היתר, שיחה אל אחיו, השיב בעזות מצח:

"מאיפה אני יודע. אולי יש מישהו שרוצה לסבך אותי במה שאמרת" (ת/62' א' ג' 2 ש' 40).

גרסה כבושה

33. בבואו להעיד בבית המשפט שינה נאשם 2 את טעמו ומן הדוכן מסר גרסה חדשה, ולפיה,

בליל הרצח הגיע יחד עם נאשם 1 לביתו של המנוח כדי לבלות בו ולשתות (ככל הנראה אלכוהול).

ואכן, לאחר שהגיעו לדירה ישבו שלושתם בחדר המגורים ושתו יחד. אח"כ פרשו נאשם 1 והמנוח

לחדר השינה בעוד שהוא נשאר בחדר המגורים, חלץ נעליו ונשכב על הספה. לפתע, כך העיד, שמע

את המנוח זועק וצועק. הוא ניגש לחדר השינה וראה את נאשם 1 אווז בסכין ודוקר את המנוח.

לגרסתו, האזור כולו היה מגואל בדם ומאחר ורגליו היו יחפות הן הוכתמו בדם. נאשם 2 מיהר לחדר האמבטיה שטף רגליו, נעל נעליו ועזב את הדירה. הוא הוסיף וסיפר, כי בטרם נכנסו המנוח ונאשם 1 לחדר השינה, נתן לו המנוח את הטלפון הסלולארי שלו כדי שיבצע ממנו שיחות ובעזבו את הדירה מכשיר הטלפון עוד היה מונח בכיסו וכך, בלי משים, נטל אותו עמו.

34. ב"כ הנאשם 2 טוען בסיכומיו שגרסה זו, אותה הציג נאשם 2 בעדותו בבית המשפט, הנוגדת לגרסה שמסר במענה לכתב האישום, אינה גרסה "כבושה" כלל ועיקר. לשיטתו, עיקרי הגרסה נמצאים בשני מסמכים שהוגשו לבית המשפט כראיות מטעם המאשימה: האחד, דו"ח זכ"ד שערך החוקר באדי חרב לאחר חקירתו של הנאשם 2 ביום 17.5.07 (ת/71) והשני, דו"ח צפייה והאזנה המתעד את מפגש הנאשמים מיום 30.4.07 (ת/58), ותומכים בה.

לטעמו של הסנגור, העובדה שבאדי ציין בת/71: **"למיטב הבנתי וכן לעניות דעתי החשוד הבין שחברו הודה ושחזר, דבר שהוא שמע עד כה אך לא ראה, וכשראה הקטעים סרט השחזור שהוצג בפניו, החליט להרחיק עצמו מהדקירות אך לא מהדירה איך שידע לעשות זאת עד כה"** ובמקום אחר כתב: **"בהמשך אמר עוד שהיה שם מזעזע מאוד שבחיים שלו לא ראה דבר כזה, ששאלתי אותו איזה מצב הוא מתכוון אמר לי המקרה וכל זה"** מלמדת, כי את עיקרי גרסתו מסר נאשם 2 כבר בעת חקירתו במשטרה.

35. טענה זו אינה מקובלת עלי. ראשית, קשה להבין כיצד מוצא הסנגור בשתי פסקאות סתומות אלה את עיקרי גרסתו של נאשם 2. אמנם, נכתב כי הנאשם **"הרחיק עצמו מהדקירות אך לא מהדירה"**, אך כלום ניתן לראות במשפט זה, המנותק מכל נסיבת רקע אחרת, את תמצית גרסתו של הנאשם 2? ושנית, הגרסה אותה מסר הנאשם בחקירתו מיום 17.5.07 מתוארת בקצרה בת/71 ומפורטת בתמליל החקירה מאותו היום (ת/73-ת/76). והנה, בחינת הגרסה מעלה, כי היא אינה מתיישבת עם הגרסה שמסר הנאשם בבית המשפט. אומנם, הן בחקירתו מיום 17.5.07 והן בעדותו בבית משפט הודה נאשם 2 באלמנטים שונים מאירועי ליל הרצח, אך העמדת הגרסאות זו מול זו מלמדת, כי המדובר בגרסאות שונות ומנוגדות זו לזו. כך למשל, בניגוד גמור לגרסתו המאוחרת, מסר הנאשם בחקירה זו כי בעת הרצח נכחו בדירה לבד מהמנוח שלושה אנשים נוספים: נאשם 1, הוא עצמו ואדם נוסף, אותו כינה "ההוא" (ויוער: בתמליל החקירה ניתן לראות שנאשם 2 מסתבך בשקריו, כשלרגע הוא מספר ששמו של "ההוא" פאריד ומיד לאחר מכן מתקן ואומר ששמו בעצם היה עלאא, אך אין הוא יודע את שם משפחתו). נוכח השוני הבולט על פניו בין הגרסאות לא ברור לי מה טעם מצא הסנגור בטענה, כי בגרסה שמסר נאשם 2 ביום 17.5.07, ממנה אגב חזר בו מייד, מצויים עיקרי גרסתו המאוחרת.

גם היאחזותו של הסנגור במילים **"רוצח, רוצח"**, אותן הטיח נאשם 2 בנאשם 1 בעת המפגש ביניהם (ת/58), אינה מובנת, כמו גם טענתו כי החשש העומד ביסוד הלכת ה"עדות הכבושה" אינו מתקיים בענייננו משום ש"גרסתו הסופית (השונה אף מזו שמסר לבא כוחו עובר למתן המענה לכתב האישום ובה ציין שהשתתף במעשה השיבוש בדירה קודם שברח) מצויה בת/58". דוק: כוונתו לצמד המילים דלעיל, ותו לא, נדחית על הסף מטעמים ברורים.

הנה כי כן, מעתה ואילך ניתן לקבוע, כי גרסתו של נאשם 2 בבית המשפט הינה בגדר "גרסה כבושה", כמובנה בפסיקה.

36. זאת ועוד, בעמדו על דוכן העדים נשאל נאשם 2, חזור ושאל, מדוע זה כבש את גרסתו וכיצד זה במהלך החקירה התכחש לנוכחותו המוכחת בזירה. ואולם, חרף ההזדמנויות הרבות שניתנו לו לא הצליח נאשם 2 לספק הסבר סביר ואמין לכבישת הגרסה. כך למשל, בחקירתו מיום 7.1.09, מסר נאשם 2 את ההסברים הבאים:

"לא יודע מדוע לא סיפרתי. באתי לדירה עם החוקר הוא שאל אותי אם פעם הייתי פה ואמרתי לא. הוא שאל אותי אם אני מכיר את מוחמד ואמרתי לו שלא." (ע' לפרוט' ש' 13).

"החקירה שלו הייתה מעצבנת, חלק עניתי כן וחלק לא. הוא כל הזמן עשה לי לחץ על הראש. לא יכולתי לדבר איתו" (שם, בש' 17-18)

"... החוקר אמר לי שיש ט.א שלך וה D.N.A אמרתי לו שאני לא יודע למה" (שם, בש' 23)

"לא יודע מדוע לא אמרתי את זה לחוקר, החוקר עצבן אותי. החוקרים לא תקפו אותי בחקירה, לא איימו. לא השפילו אותי ולא קיללו אותי" (ע' לפרוט' ש' 6-7)

"כי החוקר לא התנהג טוב" (ע' לפרוט' ש' 5)

"כי הוא היה מעצבן אותי" (שם, ש' 8)

"גם היא הייתה מעצבנת" (שם, ש' 10 – בהתייחס לחוקרת רפ"ק פינגלאוו)

ביחס לחקירתו במשטרה מיום 17.5.07, במסגרתה הודה נאשם 2, כאמור, בנוכחותו בזירה ובאלמנטים נוספים מאירוע הרצח, הסביר הנאשם כי החל להיפתח משום שהחוקר "הביא לי קפה וסיגריות" וטען כי סיפר לו רק חלק מהסיפור "כדי שאקח עוד קפה וסיגריות" (שם, ש' 14 ו-16).

ואם לא די בכך שהסברים אלה נשמעים מופרכים על פניהם, הרי שבראשית חקירתו מיום 21.1.09 שכח נאשם 2 את הסבריו המובאים מעלה, וכשנשאל, שוב, מדוע הכחיש במשטרה את נוכחותו בדירה השיב באופן סתמי ומתחמק: "לא יודע. אולי בלבול" (ע' לפרוט' ש' 10). ב"כ המאשימה הזכיר לו את הסברו מהישיבה הקודמת ושאל: "בלבלו או שעצבנו אותך?" ותשובת הנאשם הייתה: "שניהם." (שם, ש' 12-14).

37. הנה כי כן, הדברים "מדברים בעד עצמם". ברי לכל, כי הסברים אלה שמסר הנאשם אינם מניחים את הדעת ואינם יכולים להוות הסבר מספק לכבישת העדות, כמצוות ההלכה.

מעבר לכך, הטענה כי מדובר בשקר שניתן מחמת לחץ ובלבול אינה סבירה בעיני גם משום שנאשם 2 דבק בשקר זה במשך תקופה ארוכה ביותר, עד התייצבותו על דוכן העדים. בנסיבות אלה, קשה לקבל כי לאורך כל תקופה זו נדחק אל השקר וכי לא התאפשר לו לחזור בו ולמסור גרסת אמת. יתרה מזאת, צפייה בסרט הוידאו המתעד את חקירתו הראשונה של הנאשם 2 (ת/55) מלמדת, כי האחרון מסר את גרסתו המכחישה כבר בשלבים הראשונים של החקירה, כשהוא נינוח, שותה,

מעשן ומרבה להתלוצץ עם חוקריו. בחקירתו הוא תועד כשהוא מתלוצץ עם חוקריו. משכך, הרי שטענתו כי החוקרים "עצבנו" אותו, התמוהה על פניה, מופרכת גם באמצעות ראייה פוזיטיבית.

אמור מעתה, גרסתו של הנאשם 2 בבית המשפט הינה "גרסה כבושה" אשר לא נמצא כל הסבר מספק לכבישה ולפיכך, ערכה הראייתי הינו מועט, אם לא אפסי (ע"פ 190/82, [מרקוס נ' מדינת ישראל, פ"ד לז\(1\) 225, 284](#)).

ניתוח גרסתו המאוחרת של נאשם 2

38. חרף קביעתי בדבר היותה של גרסת הנאשם 2 בבית המשפט "גרסה כבושה", הנושאת מעצם טיבה תווית של חשד שמא היא כוזבת, ובהעדר הסבר כפול ומספק הן לשתיקה והן לשבירתה ערכה הראייתי אפסי, לא אצא ידי חובתי מבלי לבחון את הגרסה לגופה.

אקדים ואומר כבר עתה. גם אלמלא הייתה גרסתו של נאשם 2 נחשדת באי אמיתות תוכנה, התזה שהיא מציעה אינה עולה בקנה אחד עם מכלול הראיות בתיק ואף אינה עומדת, כשלעצמה, במבחני ההיגיון והשכל הישר. להלן אסקור בקצרה את הנימוקים שהובילוני למסקנה זו.

נסיבות הגעת הנאשמים לביתו של מנוח

39. בעדותו בבית המשפט סיפר נאשם 2 שהכיר את נאשם 1 דרך חבר משותף, עימו שהה יחד במוסד סגור. לגרסתו, יחסיו עם נאשם 2 אינם קרובים במיוחד והם מתמצים במספר מועט של בילויים משותפים ולא מחייבים. בערב הרצח, סיפר, פגש את נאשם 1 באקראי בסביבות השעה 20:00 בערב באחד הקיוסקים בתחנה המרכזית הישנה בת"א. נאשם 1 הזמינו להצטרף אליו וללכת עימו לביתו של המנוח כדי לבלות שם ולשתות יחד, והוא נענה להזמנה. לטענתו, המנוח היה גם בתחנה באותה העת והם הלכו יחד לביתו.

ביחס להיכרותו עם המנוח, אישר נאשם 2 שהכיר את המנוח קודם לליל הרצח ואף סיפר שהמנוח הכירו בשמו הפרטי ונתן לו לבצע שיחות ממכשיר הטלפון שלו. הוא עמד על כך כי הייתה זו היכרות כללית בלבד וכי כל פגישותיהם, 2-3 במספר, היו מקריות ושטחיות. בתשובה לשאלה המתבקשת, מדוע וכיצד נתן לו המנוח להשתמש במכשיר הטלפון הפרטי שלו כשבכך מתמצאת היכרותם, אמר: "כי הוא בן אדם טוב". עניין זה כשלעצמו מעלה תמיהה. הייתכן שהמנוח, אדם טוב ונחמד ככל שניתן להעלות על הדעת ייתן את מכשיר הטלפון הסלולארי שלו לזר גמור, שאותו פגש באקראי פעמיים או שלוש ושהתקשורת ביניהם התמצתה בשאלות כלליות דוגמת: "מה נשמע"? לטעמי, התשובה היא שלילית.

נאשם 2 דחה את הטענה, ולפיה, הגיע לביתו של המנוח במטרה לקיים יחסי מין ואף טען בתוקף שהוא עצמו אינו הומוסקסואל, וודאי לא הומוסקסואל המספק שירותי מין. כמו כן, שלל את האפשרות כי ידע מראש שנאשם 1 מתכוון לקיים עם המנוח יחסי מין תמורת תשלום. יחד עם זאת, נאשם 2 אישר כי ידע, עובר לליל הרצח, שנאשם 1 עוסק בזנות הומוסקסואלית.

40. דברים אלה של נאשם 2 אינם מתיישבים עם הודאת הנאשם 1, ולפיה, הגיעו לבית המנוח כדי לקיים עימו יחסי מין והם גם אינם עומדים במבחן ההיגיון והשכל הישר. שכן, אם נכונה טענתו של נאשם 2 ונאשם 1 הוא היחיד שאמור היה, אם בכלל, לקיים יחסי מין עם המנוח, אזי, אין כל הסבר הגיוני להגעתו של נאשם 2 לדירה. אין זה סביר ואף לא מתקבל על הדעת, שהמנוח או נאשם 1 יזמינו אדם שאינו קרוב אליהם בשום דרך ואשר אינו שייך לסצנת היחסים ההומוסקסואלים מן הזן האמור, לסיטואציה אינטימית כגון זו הנטענת ע"י נאשם 2. לא זו אף זו, גרסה זו נסתרה מניה וביה בעדותו של חברו הקרוב של המנוח, יעקב כהן (להלן: "יעקב"). האחרון, אשר העיד מטעם ההגנה, מסר הן בעדותו במשטרה והן מעל דוכן העדים, שהמנוח היה קנאי עד מאוד לפרטיותו ולא התיר לכל דכפין להיכנס לביתו. יתרה מכך, יעקב, שלכל הדעות הינו עד חף מכל אינטרס ושמהימנותו אינה מוטלת בספק, אישר מפורשות שאדם זר לא היה נכנס לביתו של המנוח, אלא אם הגיע למטרת מין (ע' 129 לפרוט' בש' 19-24).

אי יכולתו של הנאשם 2 למסור פרטים אודות מעשיו בדירה ואודות הרצח

41. בהתאם לגרסת הנאשם 2, הוא ביצע שיחות פרטיות ממכשיר הטלפון של המנוח בזמן שהוא ונאשם 1 שהו בדירתו של האחרון. פלט פירוט השיחות שיצאו מהמכשיר הסלולארי של המנוח (ת/45) מלמד, כי בשעה 20:25 יצאה שיחה למספר הטלפון של אחי הנאשם 2, ולכן סביר להניח, שבשעה זו כבר הגיעו הנאשמים לבית המנוח. הנחה זו מתיישבת גם עם אמירתו של הנאשם 2, ולפיה, פגש את הנאשם 1 בשעה 20:00 בערב לערך ומייד לאחר מן הם הלכו לדירה. יוצא אפוא, כי מעת הגעת הנאשמים לדירה ועד לביצוע מעשה הרצח, סמוך לשעה 23:00, חלפו כשעתיים וחצי - פרק זמן לא מבוטל לכל הדעות, וחרף זאת, זולת תיאור סתמי וכללי ביותר ("ישבנו בסלון", "שתינו"), לא הצליח נאשם 2 לפרט אודות מעשיהם בדירה. נאשם 2 גם לא יכול היה להעריך מתי פרשו נאשם 1 והמנוח לחדר השינה והתקשה להוסיף פרטים ביחס למעשיו לאחר שנשאר, לשיטתו, לבד בחדר המגורים.

גם אודות מעשה הרצח, לו היה עד לדבריו, לא ידע נאשם 2 למסור פרטים. כך למשל, לא ידע לספר אם המנוח היה ערום, לא יכול היה לשחזר באיזו יד החזיק נאשם 2 את הסכין ואף לא יכול היה להעריך כמה זמן ארך אירוע הדקירות והאם עזב במהלכו או לאחר סיומו. לשאלת בית המשפט: "אירוע כל כך טראומטי כמו שאמרת. אתה לא זוכר את פרטיו?" השיב בלאקוניות: "יש דברים שאני זוכר ויש דברים שאני לא זוכר" (ע 124 לפרוט' ש' 17-18). ואידך זיל גמור.

לטעמי, במצב דברים זה, יהא זה אך סביר להניח שלא בכדי נקט נאשם 2 בדרך זו של ערפול וטשטוש העובדות. הוא נזהר מלמסור פרטים נוספים משום שמסר גרסה כוזבת והבין שכל פרט עלול לסבכו בשאלות ותהיות נוספות. הא ותו לא.

התנהגות הנאשם 2 לאחר הרצח – האומנם חשש מהנאשם 1?

42. בעדותו הראשית תיאר נאשם 2 את השתלשלות העניינים מהרגע בו שמע את המנוח זועק ועד לעזיבתו את הדירה, בזו הלשון: **"שמעתי צעקות של עמוס, הלכתי מהסלון לכיוון החדר השינה וראיתי אותו דקור. הנאשם 1 היה עם סכין ודקר אותו. ראיתי אותו בזמן הדקירה. כל המקום היה עם דם. הרגליים שלי דרכו על הדם של עמוס. הלכתי למקלחת, שטפתי את הרגליים, נעלתי נעליים ויצאתי מהדירה."** (ע' 105 לפרוט' ש' 16 ואילך).

מקריאת הטקסט בולטת הפאסיביות של נאשם 2. נדמה, כי הוא עצמו לא הופתע כלל ממחזה הזוועה שנגלה לעיניו בחדר השינה. הוא אינו מתאר סערת רוח שמצופה מאדם שנקלע לסיטואציה נוראה שכזו, שאינו שותף לה, ואינו מגלה כל חמלה ודאגה לגורלו של המנוח. הוא גם לא ניסה לעצור את הטירוף ואף לא להתערב בנעשה בשום דרך, וזאת חרף העובדה, שדקות ספורות קודם לכן בילה בנעימים ובאינטימיות בחברתם של שני האנשים המעורבים בסצנת הזוועה, בה חזה, לדבריו, בעל כורחו.

עוצמת הדברים מתחזקת נוכח עדות נאשם 2 עצמו, ממנה עולה, שהמנוח היה נדיב וטוב אליו באותו הערב וגם לפניו. אך גם אלמלא כן, אין זה סביר, שאדם הנקלע לאירוע רצח מתמשך, בנסיבות שתוארו לעיל, יחלוף על פניו בכמעט אדישות וכל שיטריד אותו זה לשטוף רגליו.

כשעומת הנאשם בחקירתו הנגדית מול תמיהה זו השיב כי פחד שמא נאשם 1 ידקור גם אותו. ומאליה מזדקרת לעין השאלה, היעלה על הדעת, שאדם החרד כך לגורלו לא יימלט מהמקום לנוס על נפשו ותחת זאת יטרח לשטוף רגליו ולנעול נעליו?!

ואף יצוין, כי כאמור לעיל, התמונה המצטיירת מקריאת דו"חות ההפגשה בין הנאשמים היא, כי נאשם 2 הוא הדומיננטי מבין השניים ודווקא הוא זה המטיל אימה על חברו.

נראה, כי נאשם 2 אכן שטף רגליו מדמיו של המנוח ולכן נמצאה טביעת כף רגלו סמוך לחדר האמבטיה, אך ממכלול הראיות מתבקשת המסקנה, שהוא עשה בנסיבות גרסת המאשימה ולא בנסיבות המתוארות בגרסתו בבית המשפט.

43. לסיכומו של פרק זה ניתן לומר, כי גרסתו של הנאשם 2, אשר הוצגה על ידו, לראשונה, בעדותו בבית המשפט, אינה עומדת, גם כשלעצמה, במבחני ההיגיון והשכל הישר ואינה עולה בקנה אחד עם מכלול הראיות בתיק.

הפסיקה עמדה לא אחת על כך, שאין די בהעלאתה של אפשרות חלופית על ידי הנאשם, שאיננה מעוגנת במציאות, לשם יצירת ספק סביר בגרסת התביעה.

וכך נפסק, למשל, בע"פ 5041/04 אמונה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו):

"לשם יצירת ספק סביר, על המערער להציג מסקנה חלופית סבירה למסכת הראיות, אשר הסתברותה "סובסטאנטיבית ולא אפסית" (ראו ע"פ 409/89 מדינת ישראל נ' רוימי, פ"ד מד(3) 465, 471) ואשר מערערת את מסכת הראיות בצורה כזו, שלא תוכל לעמוד על רגליה מסקנה חד-משמעית בדבר

אשמתו של המערער (ראו ע"פ 1003/92 רסלאן נ' מדינת ישראל, (לא פורסם); ע"פ 3974/92 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(2) 595).

בעניינו כאמור, גרסתו של נאשם 2 בבית המשפט נדחתה על ידי מפאת אי סבירותה ובמצב דברים זה ברי, כי אין ביכולתה לכרסם בתשתית הראייתית שהניחה התביעה, כפי שתפורט להלן.

הודאת הנאשם 1 המפלילה את נאשם 2

44. בחלקה הראשון של הכרעת דין זו, בתום דיון מפורט, הגעתי לכלל מסקנה כי האמור בהודאת נאשם 1 משקף נכונה את שארע במציאות והענקתי לה את מלוא המשקל הראייתי המתחייב ממנה.

כאמור וכמפורט בפרק הדין בה, הודאת הנאשם 1 קושרת את נאשם 2 לזירת האירוע ומפלילה אותו במעשה הרצח. על פי גרסה זו, הגיעו הנאשמים לביתו של המנוח כדי לקיים עימו יחסי מין תמורת תשלום ושם קיים נאשם 2 עם המנוח יחסי מין בזמן שנאשם 1 צפה בסרט פורנוגרפי. בשלב מסוים נתגלע ויכוח בין המנוח לבין נאשם 2 והאחרון ניגש למטבח, נטל עימו שתי סכינים והחל לדקור את המנוח באחת מהן. את הסכין השנייה מסר לנאשם 1, שהצטרף גם הוא למעשה הרצח ויחד הם דקרו את המנוח עד שגרמו למותו. לאחר מכן, בניסיון לטשטש את הראיות, הפכו הנאשמים יחד את תכולת ארון הבגדים, סתמו את פתחי הניקוז של הכיור ופתחו את המים כדי לגרום להצפה בדירה.

45. לשם הרשעת נאשם 2 על בסיסה של הודיה זו יש למצוא דבר מה לחיזוקה, בהתאם לסעיף 10א(ד) פקודת ראיות הקובע, כי לא יורשע אדם על סמך אמרת חוץ של עד בלבד, אלא בהצטרף אליה ראיית חיזוק. בענייננו, צורך זה נובע גם מהיות הראיה עדותו של שותף לביצוע העבירה, וזאת מכוח סעיף 54א(א) לפקודת הראיות.

על טיבו של ה"חיזוק", כתוספת ראייתית מאמתת נפסק בע"פ 8469/99 אסקין נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 65:

"ה"חיזוק" הנדרש על פי סעיף 10א(ד) לפקודת הראיות וסעיף 54א לפקודה אינו מחייב תוספת ראייתית "מסבכת" דווקא, ודי בתוספת "מאמתת" בלבד. לפי גישה זו, אין הכרח שראיית חיזוק תצביע על מעורבותו של הנאשם בביצוע העבירה, ודי שתחזק את אימרת החוץ של העד על ידי אישור פרט רלוונטי לעבירה באימרתו, אשר הנאשם מתכחש לה" (ע"פ 8469/99 אסקין נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 65).

על מהות הסיוע הנדרש במצב של כפל דרישה, כבענייננו, עמד השופט גולדברג בע"פ 209/87 שחאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(4) 594, 599:

"האם לא נדרש, כי משקלו של ה"דבר לחיזוק" יהיה במקרה כזה גדול יותר, מן הטעם כי עליו לענות גם לחששות האמינות "הטבעיים", העולים מעדות כל שותף לעבירה (מהם לא העלים המחוקק את עיניו גם אם ביטל את הצורך בסיוע פורמאלי), וגם לחיזוק אמינות בנאמר באמרה שלא מסר העד לפני בית המשפט... סבורני, כי כל ניסיון לגדור את משקלו של ה"דבר לחיזוק" הנדרש במקרה כזה - לא יצלח. מאידך גיסא ברור הוא, כי כוונת המחוקק לא הייתה להכניס חזרה, בדלת האחורית ובלבוש אחר, את הצורך בראיה המגעת לכדי "סיוע". כשם שמשקל ה"דבר לחיזוק" הדרוש לפי סעיף 10א(ד) אינו ניתן לקביעה, ואין לך אלא ליתן דעתך לנסיבותיו של המקרה (והוא הדין לגבי סעיף 54א(א)), כן הדבר כששתי הדרישות הן מצטברות. מידתו של החיזוק הנדרש למקרה כזה עומדת ביחס ישיר למידת האמון שרוחש בית המשפט לאמור באימרת השותף, שעליה תושטת ההרשעה, ומידת אמון זו נקבעת הן על-פי תוכנה של האמרה וסממני האמת שבה והן מיתר הראיות, שהובאו לפני בית המשפט".

ומן הכלל אל הפרט:

פרטים מוכמנים

46. בפרק בו דנתי במשקל ההודאה קבעתי, כי השוואתה עם הנסיבות החיצוניות וממצאי הזירה מלמדת, כי נכללים בה פרטים מוכמנים רבים התואמים את הממצאים האובייקטיביים שנתפסו בזירה והנמצאים בידיעתו הבלעדית של מי שנכח בזירת הרצח ונטל חלק בעבירה. בכלל זה מניתי פרטים מוכמנים אשר הופיעו בהודאות כגון: ריבוי דקירות, השלכת סכיני הרצח בדירה, ביצוע העבירה עם נאשם 2 דווקא, הפיכת הארון על פיו, הימצאה של שתייה חריפה מסוג וודקה בתוספת XL בדירה ועובדת היותו של המנוח ערום שעה שנרצח.

ככלל, קובעת ההלכה, כי "ידיעת פרטים מוכמנים עשויה אף להיחשב במקרים מסוימים כראיה מסבכת העולה כדי סיוע" (עניין ניגים, פיסקה 12; וכן, ע"פ 6679/04 סטקלר נ' מדינת ישראל, פיסקה 26 [פורסם בנבו]).

בענייננו, כפי שצינתי לעיל, הפרטים המוכמנים, המצויים בהודייתו של הנאשם, מתייחסים באופן ישיר לאירוע רצח ולנסיבות שאפפו אותו ומספקים תוספת ראייתית ברמה גבוהה העולה כדי חיזוק ואף כדי סיוע, וזאת, בייחוד לאור התאמתם לממצאים הפוזיטיביים שנתפסו בזירה. הדברים מקבלים משנה תוקף נוכח צו איסור הפרסום (ז/71) אשר אסר על כלי התקשורת לפרסם את פרטי הפרשה ובכך מנע מנאשם 1 להיחשף למידע ממקור חיצוני.

הימצאות נאשם 2 בזירת האירוע ואי הצגת גרסה במשטרה

47. נוכחותו של נאשם 2 בזירת הרצח הוכחה, כאמור, באמצעות ראיות עצמאיות, אך חרף זאת, למעט חקירה אחת בה הודה באלמנטים שונים מאירוע הרצח אך מייד חזר בו, טען נאשם 2 בחקירותיו הממושכות במשטרה, כי מעולם לא היה בבית המנוח וסירב למסור את גרסתו

לאירוע. השינוי בגרסתו התחולל בעדותו בבית המשפט. מעל הדוכן הודה נאשם 2 שהתארח בבית המנוח בעת הרצח וניסה ליתן הסבר להימצאותו בדירה, תוך שהוא מרחיק עצמו מאירוע הרצח עצמו ומפליל במעשה את נאשם 1 בלבד.

גרסה כבושה זו של נאשם 2 נבחנה על ידי ונדחתה בהיותה בלתי סבירה ובלתי מהימנה. כמו כן קבעתי, כי לא נמצא הסבר המניח את הדעת ביחס לכבישת הגרסה ולהצגתה בשלב כה מאוחר.

על "המחיר" הראיתי שבשמירה על זכות השתיקה ובהימנעות למסור גרסה עמד בית המשפט העליון ב ע"פ 230/84, חגיבי נ' מדינת ישראל, פ"ד לט' (1) 785, 789-788:

"אכן, זכות השתיקה עומדת לנאשם. אולם מששתק במקום שנתבקש הסבר, אין שתיקתו זו עולה בקנה אחד עם ציפיותיו שיאמינו לו, כאשר יעלה את גירסתו לראשונה בשלב של עדויות הגנה. כאשר נאשם טוען לחפות מוחלטת, והוא מעומת על-ידי חוקריו במשטרה עם חומר המעיד על מעורבותו בפשע, כיצד יצפה שיאמינו לו, אם נמנע מלפקוח עיני חוקריו כשמטיחים הם בפניו את העובדות, הידועות להם מפי שותפו לעבירה והמסבכות אותו בכל אותן עבירות עצמן. בנסיבות כאלה יש בשתיקתו כדי להוות חיזוק מה לעדויות התביעה"

כך, גם נקבע לאחרונה ב ע"פ 3197/07 ויסאם אגבאריה נ' מ"י (טרם פורסם), כהאי לישנה: **"לעניין השתיקה אוסיף, כי עיינתי חזור ועיין בהודעות המערערים ובהסבריהם בבית המשפט. השתיקה ואי ההסכמה לחתום על "הודעותיהם השותקות" ב-2005 לא הוסברו באורח העשוי לשכנע, וכבר נזדמן לי לומר בע"פ 7637/05 קוזוקין נ' מדינת ישראל (טרם פורסם), פסקה 13, שם אמנם לעניין שתיקה בבית המשפט גופו, כי "ככלל, מסופקני אם יש בנמצא שופטים שאינם מייחסים משקל חיזוקי משמעותי לשתיקה; אדם הנאבק על חפותו, ייכבד וימסור את גירסתו"**.

הנה כי כן, גם בענייננו, משלא עלה בידי הנאשם 2 ליתן הסבר מניח את הדעת לכך שהחליט לא לשתף פעולה עם חוקריו ולא למסור את גרסתו בעת חקירתו במשטרה, העובדה שכבש את גרסתו, בייחוד לאחר שהוצגו בפניו הראיות הקושרות אותו לזירת הרצח, לרבות השחזור שערך נאשם 1, נזקפת לחובתו מחד, ומחזקת את הודאת הנאשם 1 ואת גרסת המאשימה, מאידך.

שקרים מהותיים

48. בעת חקירתו במשטרה שיקר נאשם 2 לחוקריו, בין היתר ובעיקר, בהתעקשותו כי בניגוד לממצאים פוזיטיביים שנתפסו בזירה הוא מעולם לא היה בביתו של המנוח, ועל כך אין חולק. בא כוחו, בסיכומיו, התייחס לשקרים אלה וטען כי בהיותם כה מופרכים מעיקרם ומנותקים לממצאים האובייקטיביים שהוצגו לנאשם 2 לא ניתן לראות בהם שקרים מהותיים וכל שניתן

ללמוד מהם הוא שהנאשם 2 הינו, כביטוי, אדם "לא הכי חכם בעולם" אשר פעל כפי שפעל מתוך תחושת מצוקה, או בהתאם לעצות אחיתופל שקיבל מחבריו למעצר. לשון אחר, טענת הסנגור היא, כי שקרים מופרכים בעליל, דוגמת אלה שמסר מרשו, אינם נמנים על קטגוריית השקרים התכליתיים, שכן ניתוקם מהאמת המוכחת, ההופך אותם לבדיות שאין ביכולתם לסייע לעניינו של הבודה, מכלה את תכליתם. לכן, כך לשיטתו, אסופת השקרים שפזר נאשם 2 אינה מצביעה בהכרח על ניסיונו להסתיר את האמת, אלא מעידה על כך שאין המדובר בנאשם אינטליגנטי במיוחד. הא ותו לא.

49. איני רואה את הדברים עין בעין עם הסנגור וטענתו אינה מקובלת עלי כלל ועיקר. אדרבא, לטעמי, ניסיונו של הנאשם לטשטש ולערפל את העובדות דווקא כן מצביע על רצונו להסתיר את שארע במציאות. ניסיון החיים מלמד, כי מי שדבק באמת אינו נרתע מלספר סיפור מלא ושלם, ולעומת זאת שיטת הערפול והבלבול נמנית על דרכם של נוכלים ודוברי שקר. זאת ועוד, איני סבורה שנאשם 2 שיקר בחקירתו משום שלא ניחן בתבונה רבה. נהפוך הוא. עיון בת/77 - שהוא דו"ח צפייה והאזנה המתעד מפגש בין שני הנאשמים מיום 17.5.07, מלמדנו, כי לא רק שהנאשם 2 איננו "לא חכם במיוחד", כפי שמגדירו בא כוחו, אלא שמדובר באדם מפוכח ונבון, שהבין היטב את הסיטואציה והיה מודע לעומק ההסתבכות. מחילופי הדברים ביניהם, בהם נשמע הנאשם 2 מדרבן את חברו לחזור בו מהודאתו, עולה בבירור שנאשם 2 פעל גם בחקירתו באופן מושכל, במכוון ובשיטתיות, ועשה כל אשר לאל ידו כדי להכשיל את החקירה. וכך באו הדברים לידי ביטוי: (פ – פריד, מ- מובארק)

"פ: זיינו אותם בחקירה, אני אמרתי שלא דיברתי, שלא הייתי, איך יוכיחו..."

....

פ: אמרתי לך שאתה באת אלי, תגייד לשופט היה בכוח מה שצילמו, (לא מובן) עשרים שנה.

באדי נכנס לחדר

באדי יוצא

פ: הוא ישאל אותך מי זה תגייד לא אני, הקליטו אותך ראיתי אותך בוידיאו, תגייד מהפחד, הם רושמים מה שאני אומר, יש מישהו למעלה, הוא ישאל אותך, תגייד (לא מובן) אל תשתוק, תגייד מהפחד תגייד כל דבר (לא מובן) מהתיק הזה. עושה את עצמו יודע שאנחנו יחד אבו כביר, הוא לא ידע. איך הכנסת את עצמך בפשע כזה תרחיק את עצמך מהר.

....

פ: אמרתי לו אני אספר לך סיפור, אמרתי לו אני לא מכיר

מ: הוא שאל אותי (לא מובן)

פ: אתה באמת דיברת, תשתה נעשה להם קרניים

...

פ: תשמע, בוא נשתטה, -- מדבר לא רלוונטי

השניים שרים."

רוצה לומר, מחילופי הדברים מצטיירת תמונה ברורה: נאשם 2, הדומיננטי יותר מבין השניים, מסביר לנאשם 1 כיצד הציל עצמו ממאסר ממושך באמצעות שתיקתו לאמור: "לא דיברתי, לא הייתי, איך יוכיחו...". לא זו אף זו, הנאשם 2 מנסה להדיח גם את חברו לשבש הליכי חקירה ומייעץ לו כיצד לעשות כן.

לא ניתן לתת פרשנות אחרת לתוכן ומשמעות חילופי המשפטים דלעיל, זולת זו הקובעת שהנאשם 2 מילא פיו מים בכוונה תחילה והתכחש לנוכחותו בזירה מתוך כוונה להקשות על חוקריו.

לא זאת אף זאת, גם מהסיפא של השיחה ניתן ללמוד על דרכו של הנאשם 2, שמנסה ליצור מצג שווא כאילו החשדות המופנים כלפיו אינם נוגעים לו ואינם מפחידים אותו. לכן, הוא מדרבן את הנאשם 1 לעשות לחוקרים "קרניים", להשתטות ולשיר. הכול כדי לזרות חול בעיני החוקרים ולסבך את החקירה.

50. לאור האמור לעיל ניתן, אפוא, לקבוע, כי שקריו של הנאשם 2 במהלך חקירתו הינם שקרים מהותיים ביותר, היורדים לשורשו של עניין ומלמדים על ניסיונו המכוון להרחיק עצמו מזירת האירוע וממילא מעבירת הרצח עצמה.

כידוע, הכלל ההלכתי ביחס לשקרים מהותיים כגון אלה שמסר נאשם 2, קובע, כי הם מתווספים לראיות התביעה ומחזקים אותם.

בע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל (טרם פורסם) ישנה התייחסות מסכמת להלכה ותיקה זו: **"...כאשר שקריו של נאשם מהותיים ויורדים לשורש העניין, ומשלא ניתן להם הסבר מספק, ניתן לראות בהם ראיה עצמאית המהווה חיזוק ואף סיוע לראיות התביעה (ע"פ 2014/94 סאלח נ' מדינת ישראל, פ"ד (2) 624 (1996)). כל זאת בהנחה שניתנה הוכחה פוזיטיבית ועצמאית לדבר השקר (ע"פ 814/81 אל שבאב נ' מדינת ישראל, פ"ד (2) 826, 832 (1982))."**

בענייננו, כאמור, הופרכו דברי הכזב של נאשם 2 באמצעות ראיות פוזיטיביות ועצמאיות והסבריו, לפיהם, שיקר בחקירתו משום שעיצבנו ובלבלו אותו – נדחו. משכך, שקרי הנאשם, כשלעצמם, מהווים התנהגות מפלילה המתווספת לראיות התביעה ועולה אף כדי סיוע ראיתי עצמאי. זאת ועוד, הגרסה השקרית אותה הציג נאשם 2 בבית המשפט, אשר לא צלחה את מבחני ההיגיון והשכל הישר ונסתרה ע"י ראיות אחרות כגון עדותו של יעקב, עולה אף היא כדי שקר מהותי וגם היא תומכת ומוסיפה נופך של אמת לראיות התביעה.

דו"חות הצפייה המתעדים את מפגשי הנאשמים (ת/58 ו-ת/77)

51. הנאשמים הושארו לבדם פעמיים בחדר החקירות ותועדו כשהם מחליפים ביניהם אמרות מפלילות. נעמוד על תוכןן ומהותן.

קריאת תמליל המפגש הראשון, מיום 30.4.07 (ת/58), מלמדת, כי השניים הטיחו זה בזה דברים בקשר למעורבות כל אחד מהם ברצח ובתוך כך האשימו זה את זה במעורבות בו - בין בביצוע ובין באחריות להתרחשותו - ואף הוסיפו והתרו איש בשותפו על כוונתם לחשוף את חלקו של האחר במעשה.

כך למשל, בידעו שרק שניהם השתתפו במעשה הרצח והיו עדים לו, הבין הנאשם 2 כי היחיד שיכל להפיל את הנאשם 1, לכן פנה אליו ואמר: **"דבר, מה יש לך? אתה מפיל אותי ואתה לא יודע איפה אתה נמצא?"** (ע' 2 ת/58) ובהמשך: **"מה שישאלו אותי אני אגיד שזה אתה, כמו שאתה עשית"**. **"מה אני עשיתי?"** היתמם נאשם 1 והנאשם 2 השיב: **"אתה הבאת אותי"** (שם בע' 5). וכך גם ניסה כל אחד מהנאשמים לגלגל את האשמה לעבר חברו: **"רוצח, רוצח"** הטיח נאשם 1 בנאשם 2, וזה לא נשאר חייב והשיב: **"אתה רצחת אותו"**.

52. באמרות ספונטאניות אלה יש כדי להעיד, ששני הנאשמים הבינו היטב כבר ביום הראשון לחקירתם מדוע נעצרו וכי בידי כל אחד מהם ובידיהם בלבד יש כדי להפיל האחד את השני. מכאן, ההיגיון מחייב, ששניהם, לבדם, היו בדירת המנוח בעת הרצח ואיש זולתם לא היה מעורב במעשה העבירה.

המפגש השני בין הנאשמים (המתועד בדו"ח הצפייה ת/77) נערך ביום 17.5.07, לאחר שהנאשם 1 מסר הודאתו והשחזור שערך, בו הפליל את שניהם, הוקרן בפני הנאשם 2. והנה, במפגש זה לא מטיח את הנאשם 2 בחברו את המתבקש מגרסתו במפלילה: הוא אינו זועק לחפותו ואינו שואל את נאשם 1 מדוע זה הפלילו ברצח בו לא לקח כל חלק. תחת זאת מנסה הנאשם 2 "לעזור" לנאשם 1 להימלט מן הדין, מציע לו לחזור בו מהודאתו ואף מדריכו לטעון כי הודה משום שפחד ולא עמד בלחץ שהפעילו עליו החוקרים.

זאת ועוד, כמפורט לעיל, הנאשם 2 מסביר לחברו את ההיגיון העומד מאחורי הכחשתו הגורפת בחקירה: **"לא דיברתי, לא הייתי, איך יוכיחו..."** (ת/77 ע' 1).

תוכנם של דברים אלה מוליך למסקנה, כי שני הנאשמים מעורבים בביצוע הרצח, שאם לא כן לא ניתן להסביר את העובדה שנאשם 2 לא מטיח בנאשם 1 כל האשמה ואינו מעלה שום טענה או אפילו טרזניה ביחס להפללתו ברצח בעודו חף מכל פשע.

53. צא ולמד, המסמכים המתעדים את הפגשת הנאשמים עולים כדי ראייה המסבכת את שני הנאשמים בפשע המיוחס להם. ראייה זו מהווה בפני עצמה נדבך משמעותי בתשתית הראייתית שהניחה התביעה וממילא יכולה לשמש כתוספת ראייתית מוגברת להודאת הנאשם.

הנה כי כן, בסיומו של פרק זה ניתן לקבוע כי הודיית נאשם 1, המהימנה כשלעצמה, בצירוף החיזוקים הרבים שנמצאו לה, כמתחייב מסעיפים 10א ו-54 לפקודת הראיות, יכולה לבסס לבדה את אשמת נאשם 2 ולהוביל להרשעתו בדין. ואולם בכך לא סגי. אשמתו של נאשם 2 נובעת ונודעת ממקורות נוספים בדמות ראיות ישירות ונסיבתיות המוליכות יחד למסקנה אחת ויחידה, ולפיה,

רצח נאשם 2 את המנוח, כפי המיוחס לו בכתב האישום. על רובן הגדול של ראיות אלה, כמו גם על אי יכולתו של נאשם 2 לעמוד בנטל הטקטי המונח על כתפיו ולהציג גרסה ובה הסבר חלופי סביר לגרסת התביעה, כבר עמדתי בהרחבה לעיל.

להלן אמנה בקצרה את הראיות, אשר לטעמי יש בהצטברותן כדי להצביע על הנאשם 2 כמבצעה של העבירה, ברמה הנדרשת בפלילים:

תמצית הראיות הנסיבתיות המוליכות יחד למסקנה בדבר אשמת נאשם 2

54. ראשית יצוין, כי בשלב זה אין חולק על עצם נוכחותו של נאשם 2 בדירה בעת הרצח. עובדה זו מוסקת ממצאי המז"פ החד משמעיים שנאספו מזירת העבירה והיא אושרה ע"י נאשם 2 עצמו, הן בחקירתו מיום 17.5.07, עליה אעמוד בהמשך, והן בעדותו בבית המשפט.

מחומר הראיות עולה, שהנאשמים הגיעו לביתו של המנוח במטרה לקיים עימו יחסי מין תמורת תשלום. מסקנה זו נגזרת מהאמור בעדותו של עד ההגנה יעקב, ולפיה, הבילוי באזור התחנה המרכזית נסב כולו סביב החיפוש אחר מין: **"הם באים לדבר הזה. מדובר באזור של דבר כזה. עמוס לא אהב אנשים שלא באו לחפש את זה."** (ע' 129 לפרוט' בש' 5), והמנוח לא נהג להכניס זרים לביתו אלא אם הגיעו למטרת קיום יחסי מין.

המסקנה מתבקשת גם נוכח עיסוקו של נאשם 1 בזנות עם גברים והקשר הקודם שלו למנוח, שהתפרש, בהתאם לעדות יעקב, על פני תקופה לא קצרה.

אודות העדפותיו המיניות של המנוח סיפר יעקב **"לעמוס היה תסביך. הוא תמיד רצה חדש וישב בתחנה. הוא תמיד הכיר מישהו זר."** (ע' 129 לפרוט' ש' 1-2). מידע זה משמש לשניים: הוא מספק תשובה, העולה בקנה אחד עם גרסת התביעה, לשאלה מדוע הגיע נאשם 2 לדירה, ותומך בגרסת המאשימה, לפיה, בעת ששהו בדירה היה זה נאשם 2 שקיים יחסי מין עם המנוח בזמן שנאשם 1 צפה בסרט פורנוגרפי. שכן, בהינתן שבין נאשם 1 לבין המנוח התקיימה מערכת יחסים עובר לאירוע הרצח ובהתחשב בלהיטותו של המנוח לשותפים חדשים למין, סביר להניח, שנאשם 1 הוא זה שצפה בסרט בזמן שהמנוח קיים יחסי מין עם ה"בחור החדש" ולא להפך.

55. פיסת אבן נוספת בפסיפס הראיות שהונח בפנינו גלומה במעשה הרצח עצמו, המתאפיין בריבוי דקירות ובפיזורן על פני גופת המנוח מלפנים ומאחור. ממצאים אלה מוליכים בהסתברות גבוהה למסקנה, שהרצח בוצע ע"י יותר מאדם אחד, וזאת מן הטעם ההגיוני והפשוט, שאין זה סביר שאדם אחד ידקור את קורבנו כ- 100 פעמים תוך שהוא מסובב אותו או מסתובב סביבו ופוצע אותו בגבו ובחזית גופו.

גם חוות הדעת הפתולוגית (ת/3), למרות שאינה קובעת ממצא חד משמעי באשר לשימוש בשני סכינים במעשה הדקירה, מתארת עומקי ורוחבי דקירה שונים ופציעות שונות - חלקן בעלות שפה חדה ואחרות בעלות שפה משוננת, ותיאור זה מתיישב עם המסקנה ההגיונית כי את מעשה הרצח ביצעו שניים ולא אחד.

56. לא זו אף זו, אשמתו של נאשם 2 נלמדת גם מהתנהלותו בעת החקירה ובמסרו גרסה שקרית ובלתי סבירה בכותלי בית המשפט.

על סירובו של נאשם 2 למסור גרסת אמת במשטרה, בחירתו להכחיש את נוכחותו המוכחת בדירה והמחיר הראיתי שבציוד, כבר עמדתי בהרחבה לעיל. למותר לציין, כי התנהגות זו של נאשם 2 הינה התנהגות מפלילה מובהקת, המתווספת לראיות התביעה ומצביעה יחד עימן על מעורבותו ברצח.

חקירתו של נאשם 2 מיום 17.5.07 נבדלת מיתר חקירותיו משום שבה הוצלה מפי הנאשם גרסה כלשהי לגבי אירועי הרצח. דא עקא, שגרסה זו הייתה רצופת שקרים, ואם לא די בכך, אזי עוד בטרם הסתיימה החקירה, באותו היום, חזר בו הנאשם 2 ממנה והתכחש למסירתה.

למעשה, בתחילתה של חקירה זו הכחיש נאשם 2 את נוכחותו בבית המנוח והמשיך לעמוד בהכחשתו גם לאחר שהחוקרים הקרינו בפניו חלקים מהשחזור המפליל שערך הנאשם 1.

ודוק: כנשאל מה יש לו לומר על כך שנאשם 1 הפליל את שניהם, כל שהיה לו לומר על כך היה: **"הוא שקרן"** (ת/73 ע' 11), הא ותו לא. היעלה על הדעת, שגם בשלב זה, כשכבר היה מודע כי הופלל על ידי חברו וכי הלה סבך אותו בשותפות למעשה כה חמור כרצח, עדיין לא מצא לנכון למסור את גרסתו ולהסביר שנכח בזירת האירוע אך היה רק עד לרצח אותו ביצע נאשם 1 לבדו. עוצמת הדברים מתחזקת בשים לב לעובדה שלאחר שצפה בחלקים מהשחזור המפליל נשאל במפורש: **"איזה אינטרס יש לו (לנאשם 1) לשקר?"** והשיב: **"לא יודע"** (ת/73 עמ' 17). כיצד זה ייתכן, שאדם היודע כי טופלים עליו עלילת דם ממש ובודה העלילה הוא לא אחר מאשר הרוצח עצמו, לא יזעק את חפותו וימסור את גרסתו לאירוע.

בשלב מסוים, לאחר שהחוקר מקשה על נאשם 2 ומעמת אותו שוב ושוב עם הממצאים הקושרים אותו לזירת הרצח ועם הודאת נאשם 1, מתחיל הנאשם להישבר ולספר אודות אירועי הרצח. ברם, הפרטים שמסר היו שילוב של אמיתות ושקרים. כך, לשם המחשה, סיפר שהם ישבו יחד, עישנו סיגריות ושתו וודקה מהולה בX, כפי שבאמת היה, אך פתאום הוסיף, במנותק לחלוטין מהאמת העובדתית: **"ארבעה היינו"** (ת/74 ע' 25). מעתה ולאורך כל החקירה המשיך הנאשם בדרך זו של גילוי טפח בניסיון להסתיר טפחיים. לא ברור מה טעם מצא לו הנאשם להמשיך ולשקר, כשניתנו לו אין ספור הזדמנויות למסור גרסה פשוטה, כפי שמסר בבית המשפט לאמור: בעל כורחי הייתי עד לרצח שביצע נאשם 1!?

בהמשך החקירה, מיד לאחר שסיים נאשם 2 למסור גרסתו השקרית לאירוע, מפגישים החוקרים בין שני הנאשמים. במעמד זה שואל החוקר את הנאשם 2 האם הוא מאשר שראה קטע מהשחזור של נאשם 1 ולמרבה הפלא משיב נאשם 2: **"לא ראיתי ולא אמרתי כלום"** ובהמשך מוסיף: **"אני לא הודיתי, אני לא אמרתי לך כלום אפילו עמוס לא מכיר אותי"** (שם בע' 5). מאותו רגע בו שינה הנאשם את עורו והכחיש כי מסר גרסה דקות ספורות קודם לכן, הוא סגר את חרצובות לשונו ושב, למעשה, להכחשתו הגורפת, גם ביחס לנוכחותו בדירה.

עינינו הרואות, כי התנהלותו של הנאשם לאורך כל הדרך, אינה מתיישבת עם טענת חפות. נהפוך הוא, התנהגותו מעידה יותר מכל על אשמתו שכן, המבקש לשכנע באמת - צריך לומר אמת, ובענייננו רקח הנאשם בדיות ותרחישים שונים והכל כדי לא לומר את האמת. לכל האמור לעיל, מצטרפות גם הראיות המפלילות, המתעדות את שני המפגשים המתוצפתים שנערכו בין הנאשם (ת/58 ו- ת/77), שעל משקלן הראייתי וכוחן בחיזוק ראיות בתביעה, עמדתי בהרחבה לעיל.

הנה כי כן, הראיות הנסיבתיות כנגד הנאשם 2 עומדות בהצטברותן, והגיוןן אחד: הנאשם 2 ביצע את מעשה הרצח המיוחס לו בכתב האישום וכל שקריו לא נועדו אלא כדי לטשטש עובדה זו.

ההלכה הפסוקה קובעת, כי ניתן לבסס ממצא מרשיע על ראיות נסיבתיות אם ממצא זה מתחייב באופן הגיוני מאותן נסיבות שהוכחו (ע"פ 411/84 מדינת ישראל נ' לביב, פ"ד לט (1) 293). בהרשעה מסוג זה אין הכרח כי כל אחת מן הראיות הנסיבתיות בפני עצמה תוביל להרשעה, אלא יש לבחון את כוחן הראייתי של מכלול הראיות הנסיבתיות בהיאספן, והאם עומד הוא ברף ההוכחה הנדרש בפלילים.

לעניין זה נפסק בע"פ 37/07 פרג נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 10.3.08), כלהלן:

" בחינת משקלה של הראיה הנסיבתית נסמכת על מבחנים שבהיגיון, השכל הישר וניסיון החיים (ע"פ 497/92 נחום נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (לא פורסם, 24.10.1995); ע"פ 6096/94 מנצור נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(3) 732, 736 (1996); ע"פ 543/79 נגר נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (1) 113, 140 (1980)). כאשר הראיות משתלבות זו בזו עד כדי מקשה אחת, ומציירות תמונה מפלילה כנגד הנאשם - עובר הנטל אליו, כדי שיציע לקיומן תרחיש חלופי ויעורר ספק סביר באשמתו (ע"פ 2132/04 סלים קייס נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (טרם פורסם, מיום 28.5.07)). אם כשל הנאשם לספק הסבר כזה, ומאידך השתכנע בית-המשפט באשמתו - כי אז ניתן לבסס את ההרשעה על מסד הראיות הנסיבתיות, גם אם לא קיימות זולתן ראיות נוספות.

בענייננו, שוכנעתי כי מערכת הראיות הנסיבתיות שהציגה המאשימה, מובילה ליצירת פאזל שלם, ממנו מצטיירת מסקנה מפלילה ביחס לאשמת נאשם 2 במעשה הרצח המיוחס לו. כאמור וכמפורט לעיל, התרחיש החלופי שהציע נאשם 2 בגרסתו בבית המשפט נדחה על ידי בהיותו בלתי סביר ובלתי מהימן ומכאן סלולה למעשה הדרך להרשעתו של נאשם 2 על בסיס מארג הראיות הנסיבתיות, המצטברות זו לזו, שהניחה התביעה.

סוף דבר.

שני המעגלים - הודיית הנאשם 1, לה נמצאו חיזוקים רבים בחומר הראיות ופסיפס הראיות המוליך למסקנה אחת ויחידה בדבר מעורבותו של הנאשם 2 ברצח - חופפים זה לזה ומשלימים זה את זה. ולכן, אין זו הרשעה שבנויה על הודאת הנאשם 1 מחוץ לכותלי בית המשפט לבדה

ואף אין זו הרשעה המתבססת על מסקנות הנלמדות ממכלול הראיות, לבדן. הראיות הנסיבתיות והמסקנות העולות מהן משתלבות עם הודאת הנאשם 1 ומשלימות אותה ויחד הן יוצרות תשתית ראייתית מוצקה המבססת את הרשעת הנאשם 2, מעבר לכל ספק סביר. אשר על כן, אציע לחברי להרשיע את הנאשמים בעבירה של רצח בכוונה תחילה (בצוותא חדא) לפי סעיף 300(א)(2) + 29(ב) לחוק, בנסיבות המיוחסות להם בכתב האישום.

מרים דיסקין, שופטת

השופט ר. בן-יוסף:

אסכים לכל אשר כתבה חברתי בהכרעת-הדין, הכתובה לתלפיות. התביעה הציגה בפנינו ראיות רבות ומשכנעות, מעבר לכל ספק סביר, לכך ששני הנאשמים בצוותא-חדא בכוונה תחילה רצחו את המנוח, ולכן יש להרשיעם באשר הואשמו בו.

רענן בן-יוסף, שופט

השופטת נ. אחיטוב:

אני מצטרפת למסקנת חבריי, כי אשמתם של שני הנאשמים הוכחה מעבר לכל ספק.

נורית אחיטוב, אב"ד

ההכרעה:

אשר על-כן, אנו מרשיעים את שני הנאשמים, בעבירה של רצח בכוונה תחילה (בצוותא חדא), לפי סעיף 300(א)(2) + 29(ב) [לחוק העונשין](#), התשל"ז-1977, בנסיבות המיוחסות להם בכתב-האישום.

ניתנה והודעה היום, _____

נ' אחיטוב 54678313-1060/07

רענן בן-יוסף, שופט

מרים דיסקין, שופטת

נורית אחיטוב, שופטת

אב"ד

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)